PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 167 (1855) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. TRST, torek 17. julija 1951 Cena 20 lir

Prispevajte za Kulturni dom

„Iredentistične iluzije", članek M. Vitoroviča v „Borbi"

Zarota ital. iredente proti FLRJ

CLN predstavlja dejansko središče napada, vohunstva in prevratnosti - Iredentistična kampanja postavlja temelje za dolgoročno politiko Italije proti FLRJ in proti Balkanu sploh

TUDI «NEW YORK TIMES» ZAČENJA SPOZNAVATI VLOGO CLN

V najnovejši številki «Borbe» čitamo članek njenega vodilnega urednika M. Vitoroviča, ki ga je napisal v okvirju vrste člankov «Zapiski iz Italije» pod naslovom «IREDENTISTIČNE ILUZIJE», v katerem pripoveduje kakšne pretenzije se skrivajo za kampanjo okrog Trsta. Vitorovič piše med drugim, da v seznamu ulic najnovejšega načrta Rima najdete lahko imena Split, Dubrovnik, Podgora, Zadar, Tolmin, Dalmacija, Dalmatinci, Koper, Kvarner, Reka, Postojna, Istra, Soča, Pula, Poreč, Makedonija itd. itd. Pri tem poudarja, da mnogi italijanski veliki ljudje v Rimu sploh nimajo svojih ulic. Prav tako so mnoge ulice še vedno krščene z imeni bivših italijanskih kolonij.

V zoološkem vrtu Rima pa je tudi nenavadna ustanova, ki se imenuje «Muzej italijanske Afrike». Ta muzej je bil 15. junija 1947 ponovno odprt, čeprav o italijanski Afriki ni več sledu.

V poglavju pod naslovom «Središče protijugoslovanskega sovraštva» pa Vitorovič piše:

«Na Trgu Venezia so v monumentalni stavbi spomenika Viktorju Emanuelu prostori strupene iredentistične organizacije z nedolžnim nazivom: «Center za jadranską raziskovanja», ki je bil ustanovljen leta 1947 ob podpori tedanjega podpredsednika konstituente Fausta Pecorarija. Tu je velika biblioteka, uradi, uradniški dvorane za sestanke in konference. Naloga «centra» je — prepisujem dobesedno iz internega «Informacijskega biltena te organizacije številka od 30. junija 1950 —:

«da brani italijanstvo vzhodne obale Jadrana, da zbira podatke, material, dokumentacijo in pričanja o italijanstvu, da med Italijani širi — s pomočjo brošur, člankov, konferenc in razstav — spoznavanje s problematiko, ki izhaja iz nepravičnega pristajanja na mirovno pogodbo in na vojaško okupacijo Dalmacije ter skoro vse Julijske krajine s strani jugoslovanskih čet...»

Ta «center» je takoj razvil široko delovanje in obširno akcijo — kar pomeni: besno, hujskaško, propagandno ofenzivo proti Jugoslaviji. Začel je izvajati obširen program izdajanja knjig, brošur, publikacij, povezovanja s podobnimi organizacijami zaradi enotnosti akcije. Poleg izdajanja lastnih biltenov in publikacij je center pri celi vrsti iredentističnih listov («Arena di Pola», «Cropea», «Italia Europea») dobil svojo stalno stran, a v vrsti drugih listov («Dono d'Italia», «Il Nazionale», «Difesa Adriatica», «Italia Monarchica»), zajamčil redno objavljanje svojega propagandnega materiala.

Dalje poudarja Vitorovič, da to protijugoslovansko akcijo podpirajo in ji pomagajo razne ustanove, za katere bi človek rekel, da z iredentizmom nimajo nobenega posla. To je n. pr. «Institut za zgodovino italijanskega risorgimenta», ki nudi gostoljubje centru v že omenjeni palači, dalje Zvezi julijskih in dalmatinskih industrijalcev, in ki je vedno pripravljen pomagati direkciji lista «Arena di Pola» itd.

Center prejema od uradnih italijanskih krogov svojo pomoč, ker sicer ne bi mogel živeti. Med člani centra so prvaki italijanske iredente:

Aldo Clemente, generalni sekretar Organizacije za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem;

dr. Italo Derencin, generalni sekretar Zveze julijskih in dalmatinskih industrijalcev;

prof. Luigi Draghiccio, podpredsednik Nacionalne asociacije Julijske krajine in Dalmacije;

Anteo Lenzoni, podpredsednik Istrskega revizionističnega gibanja (MIR) in drugi, med katerimi je cela vrsta univerzitetnih profesorjev, duhovnikov in višjih oficirjev. Med člani uprave je tudi vse polno politikov in uradnih osebnosti. V prvi vrsti:

prof. Guido Gonella, prosvetni minister in politični sekretar demokrščanske stranke;

Bruno Coceani, ki je najbrž tisti znani nacistični tržaški prefekt;

Antonio Tacconi, predsednik Nacionalne asociacije Dalmatincev;

Giovanni Banelli, podpredsednik Zveze julijskih in dalmatinskih industrijcev in drugi.

Iz že omenjenega «Informacijskega biltena Centra za jadranska proučevanja» objavlja Vitorovič nekaj posebno značilnih stavkov za iredentistično mržnjo in zaslepljenost. Tu med drugim beremo:

«Iredentizem je prirodni pojav, prej kot politični. Politika ga hoče čestokrat celo izmaličiti in ga napotiti do zaključkov, ki težijo za tem, da bi mu njegove premise predrugačili...»

«Osvajanje Abesinije je zadnja faza nacionalnega preporoda, nezavršena faza, kajti vse meje niso dosežene, vsa naša ozemlja niso prisvojena...»

«Dovolj je vreči pogled na zemljepisno karto, da se človek lahko prepriča, da Jadran ni nič drugega kot nadaljevanje Padske nižine, ki je z jadranskim bazenom enoten kompleks omejen z Apenini, Alpami, Julijskimi Alpami, Velebitom in z Dinarskimi planinami... Ta zemljepisna enotnost Jadrana sploh in naših obmejnih pokrajin posebej, je potrjena z etnično enotnostjo rase in zgodovine in spajajo dve nasprotni obali... Planine Velebita in Dinara so trdnjave latinstva in romanstva rimske cerkve... Istočasno so te planine... ki so prava zemljepisna meja Italije, resnične trdnjave romanstva, krščanstva in evropske kulture... Glejte, kje v vsem jadranskem bazenu od Trsta do Kotora... itd. itd.».

Te besede je napisal prof. Umberto Nanni, ki je predsednik centra, v svojem poročilu o «kulturnih in političnih smernicah centra». Nekdo drugi pa piše:

«Dalmacijo se mora smatrati za srčno žilo matere domovine, brez katere bi bil obtok krvi v njenem organizmu nemogoč...»

«Italijanski narod ne želi vojne... Če pa bo do vojne prišlo, se bo boril... za ponovno osvajanje svojih ozemelj, za ponovno zavzetje ozemelj, ki so jih ugrabili Jugoslovani zaradi angloameriške popustljivosti».

V biltenu pa so zapisani tudi razni važni dogodki, kot n. pr. sestanek 22. oktobra 1950 v Rimu vseh županov Italije z zastavami Zadra, Reke in Pule in skupno «z zadnjimi župani italijanskih občin pokrajine Dalmacije Kvarnera in Istre, a v duhu so bili navzoči tudi Padli». — V Milanu pa je bil ustanovljen «Center za julijsko - dalmatinska proučevanja» z nalogo, da drži živ duh italijanstva izgubljenih pokrajin predvsem med mladino. Končno je naloga centra, da zelo natančno spremlja vse dogodke v Jugoslaviji in n. pr. skrbno ponatiskuje tudi «članke» raznih kominformistov, kot je Golubović in drugi.

Vitorovič zaključuje:

«Povampirjeni italijanski iredenti ostaja danes samo, da izbira med dvema usodama: ali med poslopjem nesojenega ministrstva za kolonije in med «palačo narodov». Ali ni interes italijanskega ljudstva, da se odloči za drugo alternativo?»

NEW YORK, 16. — Tukajšnji «New York Times» je v svoji številki od 15. t. m. napadel iredentistično italijansko kampanjo proti Jugoslaviji in njeno stališče do Svobodnega Tržaškega ozemlja. Članek je napisal dopisnik tega lista za Jugoslavijo, Handler, ki poudarja, da se je italijanska iredentistična kampanja razvila v fazo zarote proti Jugoslaviji, da bi podkopala njeno vojaško in politično varnost.

Poskus podkopavanja varnosti Jugoslavije spremljajo poskuši, da bi se podkopala njena civilna uprava v coni B Tržaškega ozemlja. Handler poudarja, da so jugoslovanski organi ujovili nekatere agente, ki so z morja in s kopnega poskušali fotografirati vojaške naprave in pravi, da se bo proti tem agentom kmalu vršil sodni postopek.

«Jugoslovanski funkcionarji — piše dalje Handler — ne smatrajo, da predstavlja Italija vojaško nevarnost za Jugoslavijo, toda prepričani so, da Italijani postavljajo z iredentistično kampanjo temelje za dolgoročno politiko proti Jugoslaviji in proti Balkanu sploh». Handler poudarja dalje, da se pritisk italijanskih agentov vedno še posebno poveča, ko se zdi, da bo sovjetska armada napadla Jugoslavijo. «Čeprav ne obstajajo dokumentarni dokazi o zvezah italijanskih skupin, ki delajo proti Jugoslaviji z vlado v Rimu, se smatra, da je vse protijugoslovansko delovanje povezano od Trsta do Rima».

«Tako imenovani CLN, ki zahteva priključitev Trsta k Italiji, predstavlja dejansko središče napadalnosti, vohunstva in subverzivnosti. Ta CLN je dobro finansiran, a njegovi agenti podkupujejo in pretijo italijanskim učiteljem, funkcionarjem v coni B, da bodo «ko bo Italija zopet dobila ta področja, odgovarjali za svoje protiitalijansko zadržanje».

«V coni B in v Beogradu — zaključuje svoj članek Handler — dobiva človek isti vtis — da italijansko-jugoslovanska rešitev ne bo dosežena, vse dotlej, dokler bodo iredentisti nadaljevali z zastrupljanjem ozračja,

„Znanstveni" center iredentizma v Rimu

„L'ILLUSTRATO"

nov italijanski tednik na Reki

REKA, 16. — Na Reki je izšel nov tedenski ilustrirani časopis v italijanščini pod naslovom «L'ILLUSTRATO». To je osma publikacija, ki se tiska v Jugoslaviji za italijansko manjšino. Na prvi strani svoje prve številke objavlja list reportažo prof. Erosa Sequija, predsednika «Italijanske unije».

Volilni program laburistične stranke

LONDON, 16. — Danes so razpravljali o novem volilnem programu laburistične stranke. Navzoč je bil tudi Aneurin Bevan. Ta program, ki pa še ni dokončen, ne bo neposreden odgovor na brošuro levih laburistov pod vodstvom Bevana. Vendar pa bo poudarjal potrebo oboroževanja in znižanja življenjskih stroškov z ukinitvijo izrednih dobičkov. Politični krogi so tudi mnenja, da novi program ne bo predlagal novih nacionalizacij.

Nocoj je bila laburistična vlada v spodnji zbornici poražena 232 glasovi proti 222, ko so glasovali o spreminjevalnem predlogu opozicije o načrtu zakona, ki se nanaša na gozdove.

Ostavka italijanske vlade

Vprašanje gospodarske in finančne politike vlade v ospredju - Sklep demokristjanskih senatorjev glede finančne politike - Kongres socialdemokratske stranke bo v decembru

Protijugoslovanska iredentistična kampanja se nenehno nadaljuje

RIM, 16. — Po današnji seji vlade so izdali sledeče uradno poročilo: «Ministrski svet se je nocoj sestal pod predsedstvom De Gasperija. Po proučitvi političnega položaja so ministri sklenili staviti svoja ministrska mesta na razpolago ministrskemu predsedniku, ki je bil deležen skoraj soglasnega zaupanja večine parlamenta, in mu prepustili, naj izbere med preosnovo vlade in otvoritvijo krize. Ministrski predsednik je sklenil predložiti predsedniku republike ostavko vlade».

Zvečer je De Gasperi odšel k predsedniku republike in mu sporočil ostavko vlade.

De Gasperi se je še pred sejo ministrskega sveta razgovarjal s predsedniki parlamentarnih skupin. Po razgovorih je senator Cingolani izjavil, da so predsedniki skupin obrazložili mnenje teh skupin glede posameznih sektorjev vladnega delovanja v zvezi z morebitno preosnovo vlade. V zvezi z ostavko ministra Pelle je Cingolani izrazil upanje, da bo zadeva rešena in da politika Pelle ostane vedno tudi politika vlade. De Gasperi se je danes razgovarjal tudi z ministrom Pello. Ta je po razgovoru novinarjem izjavil, da ne gre za njegovo osebo, pač pa za gospodarsko - finančno politiko vlade.

Predsednik republike je pozval De Gasperija, naj skupno z ostalimi ministri opravlja še dalje upravne posle do rešitve krize.

Po napovedani ostavki vlade se je sestal vodilni odbor demokristjanskih senatorjev, ki je «soglasno potrdil odobritev finančne politike v obrambo lire, ki naj bo v primernem skladu z zahtevami proizvodnega gospodarstva».

Politični tajnik krščanske demokracije Gonella pa je novinarjem izjavil: «Sedanji položaj ima trdno točko, ki jo je treba vzeti kot oporo za ves nadaljnji razvoj vladnega življenja: De Gasperi je pred kratkim dobil zaupnico obeh demokristjanskih skupin, senata in parlamenta, ki sta soglasno izglasovali resolucijo Cingolani-Bettiol. Okrog te stalne točke je mogoče obnoviti in okrepiti sestav vlade. Vlada ne želi negotovosti ali brezvladja in zato bo krščanska demokracija uspešno prispevala za naglo razjasnitev položaja».

Glavni tajnik kominformistične Splošne zveze dela Di Vittorio pa je danes dejal, da kriza ni povsem slučajna. Dalje je dejal, da opozicija v demokristjanski stranki proti Pelli, ki sicer tolmači vedno bolj nezadovoljnost širokih plasti prebivalstva, ne more določiti svoje lastne gospodarske konstruktivne politične linije. Na koncu je Di Vittorio izjavil, da je po njegovem edini izhod: 1. zvišanje mezd in plač delavcem vseh poklicev; 2. povečanje zaposlitve delovne sile z večjimi produktivnimi investicijami; 3. sprostitev Italije od «ameriške odvisnosti».

Med tem je odbor za organiziranje kongresa nove socialdemokratske stranke (SIIS) začel svoje delo, ki ga bo zaključil v približno desetih dneh. Saragat je izjavil, da je verjetno, da bodo kongres sklicali za 15. december t. l.

Medtem pa iredentistična protijugoslovanska kampanja okrog Trsta in za revizijo mirovne pogodbe še vedno traja. Iz Washingtona poročajo, da bo Acheson sprejel jutri popoldne italijanskega odpravnika poslov Luciollija v zvezi z «italijansko diplomatsko iniciativo za revizijo mirovne pogodbe». Razni župani pošiljajo tržaškemu šovinističnemu županu Bartoliju solidarne brzojavke, a neka posebna delegacija mesta Brescia pa je prišla v tem cilju v nedeljo korporativno v Trst. Tudi na mednarodnem kongresu «svobodnih sindikatov», je imel v Milanu v nedeljo oster iredentistični protijugoslovanski govor tržaški delegat Bazzaro, medtem ko je Jugoslavijo branil ameriški delegat sindikatov CIO Potovski, ki je odločno trdil, da je Jugoslavija demokratična država.

Ni potrebno poudarjati da se tudi kampanja v vsem italijanskem tisku nadaljuje z nezmanjšano silo. Na vodilnem mestu je ponovno milanski «Corriere della Sera», ki zahteva, da se «v Trstu mora nekaj zgoditi», kajti sicer je v nevarnosti zmaga italijanskih nacionalističnih strank na letošnjih jesenskih volitvah.

Kominformovska dnevnika l'«Unità» in «Avanti» pa s svojimi uvodnimi članki o Trstu s «Corriere» tekmujeta. V «Avanti» je napisal uvodni članek sam Pietro Nenni, v «l'Unità» pa Mussolinijev španski dobroveljec in direktor lista Davide Lajolo. Nenni trdi, da je uresničenje stalnega statuta za Trst «edini način za obrambo italijanstva Trsta, zlasti pa cone B» in obžaluje da je parlamentarna večina zavrgla lani njegov predlog, da bi potom izvoljene ljudske skupščine za STO prišlo do priključitve Trsta k Italiji, kar je edino mogoče, ker da trostranska izjava ne pomeni nič več.

Tudi tržaški ponedeljski nacionalistični listi nadaljujejo svojo protijugoslovansko gonjo in objavljajo «argumente» v prilog revizije mirovne pogodbe ter pretijo z izstopom Italije iz atlantskega pakta. Hkrati pa najavljajo prihod v Trst iredentističnega tajnika De Gasperija on. Andreottija, od katerega pričakujejo ponovilo «močnih» iredentističnih izjav.

PO OBNOVITVI POGAJANJ V KESONGU

VEDNO BLIŽE SPORAZUMU o dnevnem redu razgovorov

Kitajci in Severni Korejci sprejeli vse pogoje o nevtralnem področju - Danes se pogajanja nadaljujejo - Razgovori predsednika glavne skupščine ZN v zvezi s Korejo

KESONG, 14. — Pogajanja za prenehanje sovražnosti na Koreji, ki so se bila prekinila v četrtek, so se zopet nadaljevala v nedeljo. Predstavniki obeh strani so se sestali v nedeljo popoldne, da se sporazumejo o pogojih, ki jih je general Ridgway postavil za nadaljevanje pogajanj. Predstavnik zavezniške delegacije je ponovil stavljene pogoje, ki so jih nasprotniki sprejeli. Zvezni častniki obeh strani bodo izvedli podrobnosti za določitev nevtralnega pasu.

Danes zjutraj pa je bil četrti sestanek, ki je trajal dve uri.

Po sestanku je izdalo poveljstvo Združenih narodov uradno poročilo, v katerem navaja, da so dosegli v razgovorih za dnevni red nekaj napredka. Današnji sestanek je trajal eno uro in 50 minut. Prihodnji sestanek bo v torek ob 11. uri (po seulskem času).

Ker je bilo vprašanje postopka že predhodno rešeno, so po poročilu na današnjem sestanku razpravljali samo o dnevnem resu. Voditelj delegacije Združenih narodov viceadmiral Turner Joy je v začetku sestanka podprl red, ki ga je predložilo poveljstvo Združenih narodov. General Nam Il, severnokorejski zastopnik, je nato zaprosil za dvourni odmor, da lahko prerešeta razna vprašanja s svojo delegacijo. Po tem odmoru je predložil «odgovor in mnenje svoje delegacije glede mnenja poveljstva Združenih narodov».

Poročilo tudi navaja, da so nasprotniki izpolnili prevzete obveznosti glede spoštovanje nevtralnosti sedeža konference in da ni bilo opaziti nobenega oboroženega osebja.

Noki častnik ZN je izjavil časnikarjem, da je bilo ozračjo na današnjem sestanku bolj prijateljsko kot prej. Dostavil je, da je bil sestanek še vedno formalen, da pa «to ni bila tista formalnost, ki bi onemogočala sporazum».

Končno je izjavil: «Dokler nimamo dnevnega reda, na moremo začeti z razpravljanjem o bistvenih vprašanjih glede ustavitve sovražnosti.

Na vprašanje novinarjev, koliko časa bo potrebno za sporazum o dnevnem redu, je častnik izjavil, da ne more o tem nič predvidevati, toda današnji sestanek daje upanje, da bo prišlo do sporazuma.

Predsednik glavne skupščine OZN Nasrollah Entezam se je danes razgovarjal z diplomati in funkcionarji OZN o bodočih korakih za popolno rešitev korejskega vprašanja. Med drugimi se je Entezam razgovarjal tudi z Benegalom Rauom in s pomočnikom glavnega tajnika Trygve Liea, Andrewom Cordierom. Za sedaj niso določili nobenega posebnega postopka za akcijo OZN, če in kadar se bodo sporazumeli o premirju na Koreji.

Nekateri funkcionarji OZN sodijo, da se bo glavna skupščina, ki tehnično še vedno zaseda, sestala, da odobri kateri koli sporazum med vojaškimi predstavniki. Nato bo OZN verjetno skušala organizirati «mešano komisijo za premirje», ki bi bila podobna oni, ki je začnji dve leti delovala v Palestini.

Ves pariški tisk z zanimanjem sledi poteku pogajanj v Kesongu. «Aurore» piše, da psihološke in tehnične okoliščine, v katerih so se zopet začeli razgovori, lahko opravičujejo optimizem, ki sedaj vlada v glavnem stanu OZN in v glavnih zavezniških prestolnicah.

«Le Figaro» ugotavlja, da prve težkoče nastajajo, še preden so se začeli razgovori o tem, kar je samo uvod k pravim pogajanjem. «Gre za novo obliko, ki je res čudna, v mednarodnih odnosih», piše dalje list. «Dolga konferenca v Rožnati palači v Parizu je pred kratkim dala tudi značilen primer. Vse poteka, kakor da bi si sovjetska diplomacija hladne vojne izposodila kaj od svojih metod prave vojne. Kar se zdi gotovo, je, da hočejo nasprotniki pridobiti kolikor mogoče na času, ne da bi odkrili svoje namene, in da pustili zahodse države v čim večji negotovosti o svojih pravih namenih».

Maurice Schuman piše v «L'Aube»: «Dovolj je, da v določenem trenutku Sovjetska zveza izbere mir, in mir lahko takoj nastane. Ponudbe za premirje z ameriške strani v začetku leta so ostale brezuspešne, ker so sovpadale s kitajsko-korejskim napredovanjem. Nasprotno pa, čeprav je Malik govoril v trenutku, ko so bile sile OZN zmagovite, so zavezniki takoj sprejeli njegov predlog, ne da bi se ustavljali pri žaljivih komentarjih, ki jih je bil ta predlog poln». List zaključuje, da je s tem jasno, da je mir odvisen od izbire Sovjetske zveze in v drugi vrsti je ta izbira odvisna tudi od jakosti kolektivnega odpora proti sili.

Pekinški radio je nocoj oddajal samo kratko poročilo, ki javlja samo, da je bil v Kesongu četrti sestanek, na katerem so razpravljali o dnevnem redu. V ostalem pa nadaljujeta moskovski in pekinški radio svojo propagando. Tako navaja n. pr. moskovski radio pisanje severnokorejskih listov, češ da se skušajo Američani «izogniti razpravljanju o vprašanju umika čet od 38. vzporednika in da hočejo obdržati tuje čete na Južni Koreji, da bi jo spremenili v vojaško oporišče». Nocoj je pekinški radio ponovno zahteval umik tujih čet v čim krajšem času. Navajajoč uvodnike severnokorejskih listov je radio pripomnil, da bi bil «ta umik dokaz ameriške iskrenosti in želje, da se napravi konec korejski vojni».

Glasilo jugoslovanskih izseljencev v ZDA «Novi list» piše v zvezi s sovjetskim predlogom za razgovore o Koreji, da ne more biti prijatelj miru tisti, ki se na eni strani razgovarja o premirju, na drugi strani pa pripravlja napad. Dočim se na Koreji vodijo razgovori, Sovjetska zveza naglo oborožuje svoje satelite Romunijo, Bolgarijo in Madžarsko. V Romuniji, Madžarski in Bolgariji, poudarja list, vršijo množično izseljevanje pripadnikov jugoslovanske narodne manjšine iz vasi, v katerih ta manjšina živi že stoletja. Na koncu piše list, da Sovjetska zveza ne more prevarati ljudi vsega sveta s propagandnimi frazami o miru. Če Sovjetska zveza res želi mir, naj to pokaže pri vseh vprašanjih, ki se tičejo oboroževanja, miru v svetu, v prvi vrsti pa naj preneha z izzivanji in vojnim pritiskom proti Jugoslaviji.

Medtem so se na raznih področjih fronte vneli novi boji. Včeraj so nasprotniki izvedli v petih urah deset majhnih, toda silnih napadov. Severno od Hvačona so zavezniške čete zavzele nekatere vrhove, ki jim služijo za opazovanje. V Munsonu je neki uradni predstavnik izjavil, da so nasprotniki izkoristili sedanji položaj in nadaljujejo s kopičenjem čet ter dovažanjem municije na fronto. Od 1. junija se ni fronta bistveno spremenila, toda v tem času se je nasprotnikova vojska zvišala od 45 na približno 72 divizij. Zdi se, da so Kitajci pripravljeni, da v vsakem trenutku izvedejo na množičen napad na fronti pri tako imenovanem železnem trikotniku.

HARRIMAN IZROČIL MOSSADEGHU TRUMANOVO OSEBNO PISMO

Ponudil je Perziji ameriško gospodarsko pomoč - Previdne Morrisonove izjave o Harrimanovem poslanstvu - Demonstracije in obsedno stanje v Teheranu - Sovjetski manevri ob iranski meji

TEHERAN, 16. — Perzijski ministrski predsednik Mossadegh je danes zjutraj sprejel Trumanovega odposlanca Harrimana. Ta mu je izročil osebno Trumanovo pismo. Zdi se, da je Harriman prišel v Perzijo odličro pripravljen. To dokazujejo vesti dobro obveščenih ameriških in perzijskih krogov in tudi govor ameriškega strokovnjaka za Srednji vzhod, Mac Gheeja.

Kot vse kaže, je Harriman ponudil Mossadeghu gospodarsko pomoč za izgradnjo države, s čemer bi mogla Perzija doseči «zadovoljivo rešitev» vprašanja nafte. Uradna poročila o tej ponudbi ne povedo veliko. Ta samo zatrjujejo, da je Harriman obljubil morebitno pomoč za izvedbo sedemletnega perzijskega načrta, za katerega so predvidevali vsoto 160,7 milijonov šterlingov za poljedelsko in industrijsko izgradnjo. Zadnji dve leti so ta načrt le delno izpolnjevali, v zadnjih mesecih pa so prekinili njegovo izvajanje.

Mossadegh naj bi zatrdil Harrimanu, da je pripravljen skleniti sporazum z Anglijo, vendar pa bi moral biti ta v okviru perzijskega zakona za nacionalizacijo.

Popoldne je Mossadegh vstal iz svoje bolniške postelje in šel na večerjo k šahu. Tu je bil navzoč tudi Harriman.

Iz Mac Gheejevega govora so zanimive predvsem besede, s katerimi je naglasil, da ZDA upajo, da je mogoče najti rešitev, čeprav samo začasno, ki bo omogočila Iranu največje koristi iz njegovih petrolejskih virov, obenem pa tudi Zahodu, da bo lahko še dalje nudil svojo pomoč iranski petrolejski industriji in imel od tega koristi, kot v preteklosti.

Medtem, ko je glavni tajnik državne komisije za nacionalizacijo, Hussein Makhi povedal, da ima namen povabiti Harrimana na petrolejsko področje v Abadanu, kjer se bo mogel osebno prepričati o življenjskih pogojih iranskega delavstva», se je danes zjutraj sestal perzijski senat in razpravljal o morebitnem prenehanju dela v abadanskih čistilnicah.

Glede tamkajšnjega položaja so danes na sedežu «Anglo-Iranian» v Londonu izjavili, da čistilnic še ne bodo zaprli 18. julija, kot so pisali nekateri listi. Zanikali so tudi, da bi prenehali črpati v Južni Perziji surovo nafto. Na petrolejskih ležiščih v Agna Jari, bodo mogli še naprej črpati 3 milijone galonov nafte na dan — prav do konca tega leta.

Finančna komisija perzijske zbornice pa je danes sprejela načrt zakona, po katerem bodo dvignili 17 milijonov šterlingov v angleških bankah. Ta denar je doslej služil za podlago papirnatega perzijskega denarja. Z njim bodo krili uvoz. Zakon mora še odobriti parlament.

Danes se je pod predsedstvom Attleeja sestala znova angleška vlada in razpravljala o vprašanju perzijske nafte. Zunanji minister Morrison pa je podal pred spodnjo zbornico naslednjo izjavo:

«Angleška predstavniška zbornica se zaveda, da je prišel Averell Harriman v Teheran v poslanstvu, ki je plod predloga predsednika Trumana perzijskemu ministrskemu predsedniku Mossadeghu.

Mi pozdravljamo zanimanje Združenih držav za to vprašanje, ki zadeva ves svet, in želimo Harrimanu popoln uspeh njegovega poslanstva. Kaj več o tem poslanstvu pa za sedaj še ni mogoča reči».

Medtem pa so prispele iz perzijske prestolnice podrobnejše vesti o tamkajšnjih včerajšnjih krvavih neredih, med katerimi je bilo po neuradnih poročilih do 14 smrtnih žrtev. Policija je javila, da so bili samo štirje mrtvi.

Do neredov je prišlo na trgu pred parlamentom med predstavniki stranke Tudeh in narodne fronte. Policija je poizkušala izprazniti trg in je pričela streljati. Odgovorili so ji demonstranti, ki so se še trenutek prej pretepali med seboj in so skupno napadli policijo. Policija je vrgla 7 solzilnih bomb. Glede streljanja policije se zdi, da je najprej padel na tla en demonstrant. Nato jih je padlo še osem ali 9. Množica je pričela uporabljati palice in kamenje. Policija je poklicala na pomoč težke tanke tipa Sherman, ki so imeli sicer pokrite topove, vendar so s strojnicami grozili množici. Množica je pričela bežati, policija pa jo je zasledovala s palicami. V dveh minutah je bil trg pred parlamentom zopet prazen. 200 vojakov je nastopilo stražo pred parlamentom, medtem so policijski oddelki in tanki nadzorovali središče mesta.

Vse hiše in trgovine so bile zaprte in zabarikadirane.

Danes zjutraj so tanki napadli približno 10.000 demonstrantov, ki so se umaknili iz prestolnice v njeno bližnjo okolico.

Popoldne pa je bilo razglašeno obsedno stanje in general Alavi Mogdahan je bil imenovan za vojaškega poveljnika Teherana. Perzijski radio pa je objavil naslednje uradno poročilo: «Včeraj ob 5.30 je pričelo demonstrirati več oseb z namenom, da bi povzročili nerede. Do njih je prišlo ob spopadu s policijo. 9 častnikov in 53 policijskih agentov je ranjenih. 5 policajev so ranili s strelnim orožjem. Dva od njih sta umrla, trije drugi pa umirajo. Številni civilisti so bili ranjeni in mogoče je, da je kateri od njih sedaj umrl».

O številu ranjenih in mrtvih krožijo zelo nasprotujoče si vesti. Zdi se, da bo mogoče javiti natančno število mrtvih in ranjenih šele jutri. Zanimivo je, da so predstavniki stranke Tudeh tik pred demonstracijo v naglici izpranjevali poslopje, kjer ima sedež perzijski «odbor za mir». Po demonstracijah so tam našli neko truplo.

Nekateri vladni predstavniki pa so izjavili, da so bile te demonstracije delo «Anglo-Iranian». Aretiranih je bilo 82 oseb.

Današnji jutranjiki obžalujejo včerajšnjo demonstracijo, ki bi «mogla škoditi» ob sedanjem Harrimanovem obisku. Izvedelo se je tudi, da je Mossadeghovo stanovanje zelo močno zastraženo.

V perzijskih vojaških krogih pa so potrdili včerajšnje vesti, po katerih so v bližini mesta Astara, jugo-zahodno od Kaspiškega morja, veliki manevri sovjetske vojske.

V Grčiji stavkajo občinski uradniki

ATENE, 16. — Občinski uradniki v vsej Grčiji so začeli 24-urno stavko iz solidarnosti z državnimi nameščenci, ki so prekinili delo za en teden. Vemelo pa je tudi danes ponovno, da se ne bo začel pogajati z državnimi nameščenci, dokler bodo stavkali.

Nenadna ostavka Cuderosa s predsedniškega mesta stranke Epek je povzročila presenečenje v političnih krogih, ki so mnenja, da bo imela velik vpliv na politični položaj in bo lahko povzročila odložitev volitev.

Kratke vesti

STOKHOLM, 16. — Glavni tajnik OZN Trygve Lie je danes izjavil, da ne ve, kdaj se bo vrnil v Lake Success.

LONDON, 16. — Predvidevajo, da bo v septembru v Washingtonu konferenca finančnih ministrov držav Commonwealtha ob priliki sestanka guvernerjev Denarnega sklada in Mednarodne banke. Verjetno je, da bodo ministri proučili možnost nadaljnje omejitve uvoza s področja dolarja. Prav tako je verjetno, da bo južnoafriški minister znova predlagal zvišanje uradne cene zlata.

WASHINGTON, 16. — Parlamentarna komisija za zunanje zadeve je odobrila resolucijo, ki doseže prenehanje vojnega stanja z Nemčijo. Zunanji minister Vzhodne Nemčije Dertinger pa je danes objavil protest proti prenehanju vojnega stanja med Nemčijo in zahodnimi državami.

BAGDAD, 16. — Ministrski podpredsednik in zunanji minister Iraka Tewfik Seudi je podal ostavko.

WASHINGTON, 16. — Komisija za zunanje zadeve v predstavniškem domu je načrt zakona, ki odreka gospodarsko in vojaško pomoč ZDA državam, ki pošiljajo vojni material Sovjetski zvezi ali njenim satelitom.

Leopoldova abdikacija

BRUSELJ, 16. — Belgijski kralj Leopold III. se je danes odpovedal prestolu v prid svojemu sinu Balduinu, ki bo jutri prisegel pred parlamentom. Leopold je bil kralj 17 let.

Danes se je sestal na izredni seji tudi senat in predsednik je prečital zapisnik o Leopoldovi abdikaciji. Današnja abdikacija je prva, od kar je Belgija postala leta 1830 neodvisna monarhija. Leta 1555 je v Bruslju odstopil Karel IV., ko je bila Belgija pod španskim gospostvom.

Leopold bo ohranil naslov «kralj Leopold», dočim mu je pritekal kot vladajočemu kralju naslov «Leopold kralj Belgijcev». Imel b letno nakazilo šest milijonov belgijskih frankov. Parlament pa mu bo dodelil tudi palačo kot stalno bivališče.

Ali bo Petsche uspel?

PARIZ, 16. — Maurice Petsche bo jutri zaključil svoja posvetovanja da vidi, ali je mogoče določiti skupni program med štirimi skupinami bivše vladne koalicije.

Petsche je skušal doseči sodelovanje štirih skupin — neodvisnih, radikalov, socialistov in MRP — ki so prej podpirale Queuilleovo vlado.

Tri so glavne ovire, ki so do sedaj onemogočile sporazum med temi skupinami: 1. državna pomoč katoliškim šolam. To pomoč zahtevajo pristaši MRP in neodvisni, čemur pa se socialisti odločno upirajo; 2. socialisti zahtevajo uvedbo premične lestvice za mezde in cene, temu pa se upirajo radikali in desnica; 3. zvišanje cene žita. Socialisti se temu upirajo, ker bi se s tem zvišala tudi cena kruhu.

Petsche je skušal sestaviti kompromisni program, ki naj bi vsaj deloma zadovoljil vseh. Toda tudi če bo narodna skupščina odobrila njegovo imenovanje za ministrskega predsednika, bodo težave s tem šele začele, ker bo moral dobiti pristanek strank o porazdelitvi mezd v vladi.

Tudi graničar Džapolič se je vrnil

Kidričev govor zadružnikom v Skoplju - Dedijerjeva kritika programa socialistične internacionale

(Od našega posebnega dopisnika)

BEOGRAD, 16. — «Nadaljnjega razvoja našega gospodarstva si sploh ne moremo zamisliti brez zadostnega števila velikih socialističnih gospodarstev, ki so poklicana, da izpopolnjujejo svoja proizvajalna sredstva, da dvignejo proizvajalnost dela in obskrbujejo državo z zadostnimi količinami kmečkih proizvodov» — izjavil je danes Boris Kidrič, predsednik gospodarskega sveta jugoslovanske vlade, ko je v Skoplju govoril na skupščini zadružnega sveta Makedonije, delegatom makedonskih zadrug, ki zajemajo okrog polovico makedonskih kmetov.

Kidrič je zanikal trditve kominformistov in «nade» tako imenovane klasične reakcije o vračanju na stari način gospodarjenja. On je izjavil, da kmečke obdelovalne zadruge predstavljajo ne samo nujnost socialistične graditve, temveč tudi prvovrstno gospodarsko nujnost sploh. Poudaril je, da postopno likvidiranje upravnih ukrepov kot so nekateri odkupi, ne pomeni slabost, temveč nasprotno — moč jugoslovanskega socialističnega gospodarstva.

«Konsolidacija našega gospodarstva se lahko razvija dalje samo v eni smeri, v smeri socialistične graditve. Vsakdo, kdor naše gospodarske ukrepe tolmači drugače, se bo moral nujno prevariti v svojih željah» — je zaključil Kidrič svoj govor.

* * *

Po ugrabitvi 12. t. m. so se namreč bolgarski vojaki od veselja tako napili, da je mladi in trezni graničar to priložnost izkoristil, pri čemer pa je bil ranjen v nogo in se sedaj zdravi v bolnici.

* * *

Na svojem drugem predavanju v Angliji je govoril Vladimir Dedijer o temi «Jugoslavija in njena politika danes», v katerem je poudaril, da razvoj socializma v Jugoslaviji ni nikakršna sredina med vzhodom in zahodom, temveč da se v Jugoslaviji izvajajo specialne oblike, ki odgovarjajo njenim posebnim pogojem.

«Podlaga socialistične demokracije v Jugoslaviji — je dejal Dedijer — je društveno upravljanje s proizvajalnimi sredstvi in čuvanje svobode socialističnega razvoja pred eksploatatorskimi elementi, dokler ti elementi obstajajo. Potemtakem bi vračanje na večstrankarski sistem v majhni, gospodarsko zaostali državi kakor je Jugoslavija, pomenilo zaustavljanje nadaljnjega razvoja. Prav zaradi tega je ena izmed nalog socialistične demokracije v Jugoslaviji obramba pridobitev socializma pred vrnitvijo na staro, na kapitalistični sistem».

Nato je Dedijer navedel vzroke konflikta med Jugoslavijo in SZ in omenil politična gesla vlade SZ s katerim

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Torek 17. julija
Aleš, Držislav
Sonce vzide ob 4.30, zatone ob 19.51. Dolžina dneva 15.21. Luna vzide ob 19.20, zatone ob 2.08.
Jutri, sreda 18. julija
Kamil, Miroslav

Velik odmev poziva ERS v korist tobačnih delavk

Tajništvo ASIŽZ, Osvobodilna fronta in sindikat novinarjev konkretno dokazali svojo solidarnost s stavkajočimi delavkami

Borba tržaških tobačnih delavk, ki traja že skoraj mesec dni, je vzbudila med delavskim razredom, kot tudi med prebivalstvom samim veliko zanimanje, katerega izraz so neštete izjave solidarnosti, protestne stavke ter denarne nabiralne akcije v korist prizadetih delavk. Čim dalje traja borba tobačnih delavk, tem bolj se veča solidarnost tržaškega prebivalstva, ki hoče s tem pomagati k rešitvi enega najbolj perečih problemov, od katerega je odvisno izboljšanje sedanjih težkih pogojev žen-delavk sploh.

V nedeljski številki smo objavili poziv Enotnih razrednih sindikatov za pričetek nabiralne akcije v korist prizadetih tobačnih delavk. Da bi to borbo čim bolj podprl ter nudil konkretno pomoč prizadetim delavkam, je glavni odbor ERS dal v ta namen na razpolago 10.000 lir, hkrati pa je pozval vse demokratične množice in organizacije, da sledijo njegovemu zgledu.

Poziv ni ostal brez odmeva; dokaz za to nam je pismo, ki smo ga sprejeli od Antifašistične slovensko-italijanske ženske zveze in ki pravi sledeče:

«Tajništvo Antifašistične slovensko-italijanske ženske zveze se pridružuje pozivu Enotnih razrednih sindikatov v korist stavkajočih tobačnih delavk, ki vodijo svojo borbo že 25 dni ter prispeva v ta namen 5.000 lir.

Istočasno se tajništvo obrača na vse žene, da podprejo odločno borbo teh delavk, ki so primorane že toliko časa stavkati, da bi dosegle malenkostne poviške plač, ki bi jim dovoljevali vsaj skromno preživljanje ter izboljšanje delovnih pogojev, na podlagi katerih bi lahko smatrale svoje delo za njih elementarno in življenjsko pravico, in ne za navadno izkoriščanje ter ponižanje.

Borbo teh delavk morajo razumeti in podpirati zato vse žene, obenem jo pa morajo vključiti v splošno borbo za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev vsega delavskega razreda.

V prepričanju, da izraža solidarnost vseh svojih članic, poziva tajništvo ASIŽZ vse žene, da se odzovejo pozivu Enotnih razrednih sindikatov, ki so edina organizacija, katera resnično ščiti interese delavskega razreda».

Razen tega pisma smo prejeli še obvestilo, ki ga je poslalo tajništvo Osvobodilne fronte in v katerem poudarja solidarnost vseh svojih članov z borbo tobačnih delavk ter jim daje na razpolago 5000 lir. Obenem poziva vse svoje člane, da podprejo akcijo za čim boljši uspeh akcije solidarnosti, ki bo prav gotovo v veliko korist stavkajočih delavk.

Pozivu stavkajočih delavk se je odzval tudi Enotni razredni sindikat novinarjev in tiskovnih nameščencev, ki je sklenil darovati v ta namen 5000 lir.

To je seveda le začetek akcije v korist prizadetih delavk, ki vkljub 25-dnevni protestni stavki niso mogle doseči izboljšanja svojih naravnost smešno nizkih plač. Prepričani smo, da se bodo vsi demokratični Tržačani odzvali Enotnim razrednim sindikatom ter da bodo dali svoj prispevek v korist tobačnih delavk. Čim večja pomoč tobačnim delavkam! — bodi geslo vseh demokratičnih Tržačanov, ki hočejo, da bi se položaj delavskega razreda, predvsem pa položaj žen - delavk izboljšal.

V LADJEDELNICI SV. ROKA

vlada zaradi pomanjkanja naročil veliko mrtvilo

Že dalj časa krožijo med tržaškim delavskim razredom vesti o poslabšanju položaja v ladjedelnici Sv. Roka; da bi se prepričali o resničnosti teh vesti, smo vprašali za mnenje skupino delavcev, ki so zaposleni v tej ladjedelnici in ki zato položaj najbolje poznajo. To, kar so nam omenjeni delavci povedali, je ne samo potrdilo resničnost alarmantnih vesti, temveč je celo dokazalo, da je položaj še bolj katastrofalen in obupen, kot smo v začetku predvidevali.

«Ladjedelnici Sv. Roka grozi polom, če ne pride v čim krajšem času do sedaj še nepredvidene rešitve»; to so bile prve besede, ki smo jih čuli iz ust tamkaj zaposlenih delavcev.

Iz nadaljnjega pogovora smo izvedeli, da ladjedelnica Sv. Roka sploh nima že nekaj časa nobenega naročila ter da so delavci pravzaprav brez vsakršne zaposlitve. V tem letu je ladjedelnica sicer splovila dve motorni ladji, od katerih je vsaka imela 1200 ton. Toda poomenjenih dveh naročilih ni prejela ladjedelnica ničesar več, pa čeprav je vodstvo interveniralo pri ZVU. Vse, kar so delavci ladjedelnice po splovitvi dveh ladij še naredili, so bila razna manjša popravila ter v zadnjih tednih razstavitev neke večje ladje. Toda vsa ta dela so že davno zaključena, a novih ni.

Delavstvo ladjedelnice Sv. Roka, ki šteje skupno okrog 700 ljudi, je zelo pesimistično glede možnosti izboljšanja sedanjega položaja. Zadržanje odgovornih krogov mu jasno kaže, da je njih namen uničiti ter sčasoma popolnoma onemogočiti nadaljnji obstoj te stare ladjedelnice, ki je delala čast več rodovom ladjedelniških delavcev našega ozemlja. Zadnji odgovor, ki ga je vodstvo ladjedelnice dalo skupini delavcev, katera je zahtevala rešitev obupnega položaja, daje slutiti, da se tudi za v bodoče ne predvideva nobena taka rešitev, ki bi lahko zaposlila vseh 700 delavcev.

Kako rešuje vodstvo sedanji položaj? Kaj enostavno; svoje uslužbence pošilja v ladjedelnico Sv. Marka, ki ima še najboljše možnosti delovanja. To je seveda le začasna rešitev, ki pa je le na škodo interesov tamkaj zaposlenega delavstva. Če ima namreč delavec v ladjedelnici Sv. Roka še nekaj pravic, ki jih predvideva delovna pogodba, potem vse te pravice zanj ne veljajo več, čim je stopil v delovni kolektiv ladjedelnice Sv. Marka. Ta ladjedelnica ga namreč sprejme le kot začasnega uslužbenca, katerega lahko v pomanjkanju dela odpusti, ne da bi mu bila dolžna izplačati odpravnino, ki bi mu po službenih letih pripadala. Z eno besedo rečeno: vodstvo ladjedelnice Sv. Roka se na lahek način reši svojih uslužbencev, ki bodo morda še nekaj mesecev zaposleni v ladjedelnici Sv. Marka.

«Če bi bila tukaj Italija, bi nam dela ne manjkalo», tako govoričijo in prišepetujejo italijanski šovinisti, ki hočejo izrabiti tudi, za naše delavstvo tako usodne trenutke, za njih šovinistično propagando. Toda delavstvo, zaposleno v tej ladjedelnici, ki je preživelo tudi čase, ko je tukaj vladala še Italija, ima vse predober spomin, da bi pozabilo, kako «dobro» se je živelo v tistih letih fašističnega režima, ko je bilo primorano pray tako, kot danes postajati po kotih brez dela.

Odgovorni krogi se izgovarjajo, češ da je težko dobiti novih naročil, ker je ladjedelnica po svojem ustroju primerna le za razna popravila ter zmore zgraditi le manjše ladje. Pri tem se pa seveda ne «spomnijo», da je imela prav ta ladjedelnica do leta 1936 še ogromne žerjave, s katerimi bi danes lahko gradila tudi večje ladje, a so ji vse te žerjave že takrat odpeljali.

700 delavcev, od katerih večina družinskih poglavarjev, je tako na milost in nemilost prepuščenih usodi, ki bo lahko dobra, a mnogo bolj verjetno, slaba. Bodo odgovorne oblasti ukrenile kaj v korist prizadetih delavcev, v korist nadaljnjega obstoja ladjedelnice, ki pomeni toliko za naš delavski razred ter za razvoj naše industrije?

Danes je ladjedelnica Sv. Roka mrtva in prazna; pogled v posamezne delavnice je porazen. Kdaj bodo prišla naročila, ki so jih pred časom še obljubljali in s katerimi bi bil položaj majhnih ladjedelnic vsaj začasno rešen?

BREZ NESREČ OB NEDELJAH NE GRE

Ena huda in več lažjih nesreč

Lambretta proti zidu: od potnikov eden mrtev, drugi laže ranjen. Nezgode kopalcev. Predolgo sončenje

Vroča nedelja (saj je bilo v senci 30 stopinj C) je spravila marsikoga iz štirih zidov, ki predstavljajo njegov dom, da se ob morju ali na izletih po osvežujoči naravi naužije blagodejnega hlada. Kakor vedno je tudi pretekla nedelja zahtevala neštevilne več ali manj tragične nezgode ter je celo terjala svojo smrtno žrtev v osebi 27-letnega Walterja Cecconija, stanujočega v našem mestu.

Cecconi je zgodaj zjutraj skupno s prijateljem 16-letnim Sergiom Murarojem odpotoval z vlakom v Tržič. Tam sta po dolgem premišljevanju vzela v najem «Lambretto» in odrinila na daljši izlet, najprej v Gemono in končno v Sappado, kjer sta prebila ostale ure dneva. Zadovoljna nad uspešnim in prijetnim izletom v prijetni naravi se nista zavedala, da je enemu izmed njiju kruta usoda nastavila zanko smrti prav na pontebbski cesti, po kateri sta se vračala domov. V predmestju Venzona, kjer cesto obdaja z ene strani visok zid, je Cecconi, ki je bil za krmilom «Lambrette», nenadoma in iz neznanih vzrokov izgubil kontrolo nad vozilom. To je zadostovalo, da se je «Lambretta» nenadoma strahovito nagnila in v hipu s precejšnjo silo trčila v zid. Sunek je vozilo kakor tudi oba potnika vrgel nazaj; «Lambretta» se je zvrnila na eno stran, potnika pa na drugo, kjer sta nezavestna in okrvavljena obležala na prašni cesti.

Mimoidoči prebivalci Venzona so jima takoj priskočili na pomoč, vendar so ju, zaradi obupnega stanja Cecconija, odpeljali v najbližjo bolnico, to je v Humin, kjer pa je Cecconi kmalu po sprejemu podlegel. Muraro pa se bo rešil v nekaj dneh ter bo lahko, čim se mu bodo rane na glavi za silo zacelile, preselil domov.

* * *

Tudi 31-letni Romano Zullian iz Ul. Baiamonti št. 11 je končal svoj nedeljski izlet v bolnici. Prognoza: 30 dni zdravniške nege zaradi globokih ran na glavi. Zdravniki se boje tudi, da ima delno prebito lobanjsko kost kar pomeni, da se bo njegovo zdravljenje podaljšalo. Zullian se je s svojim mikromotorjem «Cucciolo» vračal s kratkega izleta na Kontovel, kjer je bil v družbi prijatelja. Ker je bil njegov prijatelj s kolesom, ga je Zullian poslal naprej ter se zgovoril, da ga počaka na Proseku. Zullian pa ni prišel, kajti sredi poti je nepričakovano padel z motorja in nezavesten obležal na tleh. Skupina delavcev ACEGAT, ki je tedaj slučajno privozila mimo s tovornikom, je ranjenega Zulliana spravila v vozilo in ga odpeljala na proseško policijo, kjer ga je pobral rešilni avto in ga odpeljal v bolnico.

* * *

Tudi morje s svojimi tik pod gladino skritimi skalami je lahko nevarno za neprevidnega kopalca. Nepazljivo skakanje v vodo, tek po spolzkih tleh in stopnicah kopališč je marsikaterega poslal v bolnico, kjer so ga pridržali ali pa mu v najboljšem primeru nudili prvo pomoč in ga odposlali domov.

Tako je zaradi skoka v vodo 19-letni Antonio Carpeneto z Grete 646 priletel z glavo v skalo, pri čemer se je precej ranil. Približno isto se je zgodilo 16-letnemu Attiliu Zambonu iz Ul. Fornace, ki se je laže ranil na zatilniku. 23-letni Silvano Visentin pa je bil tako neroden, da ni na kopališču opazil železnega droga, v katerega se je s precejšnjo silo zaletel, medtem ko je 14-letna Silvana Centazzi iz Ul. della Università zdrsnila na spolzkih tleh kopališča, pri čemer je silovito udarila z glavo po cementnem tlaku.

29-letni Giuseppe Coffol iz Ul. T. Grossi 6 pa se je moral zateči v bolnico zaradi napada sončarice. Izjavil je, da ga je v dvorcu s kopanja, kjer se je dolgo časa sončil, nenadoma prijela slabost, ki ga je pripravila, da se je zatekel k zdravniku.

Nesreča dveh policajev

Okoli 19.30 je rešilni avto pripeljal v bolnico dva člana civilne policije, katere je pobral na nekem travniku na cesti, ki pelje v Slivno. Policista 29-letni Aldo Moschini iz Ul. Molin a Vento in 31-letni Avgusto Gnuolo, stanujoč v Gorici, sta se peljala na motorju MV 125 po cesti Prečnik - Mavhinje. Sredi poti sta zavila proti Slivnu in prav tedaj je prvi, ki je vodil motor, izgubil kontrolo ter zašel s ceste na travnik. Oba policista je vrglo silovito na tla, kjer sta obležala. Moschini se je pri padcu precej poškodoval po glavi in ima verjetno poočno lobanjo ter leži na II. kirurškem oddelku v nezavesti. Kakor menijo zdravniki, bo ozdravel v 30 dneh, če seveda ne bodo nastale komplikacije. Gnuolo pa ima tudi ranjeno glavo ter bo okreval v 15 dneh. Policija ni mogla dognati čigav je motor, ker je bil brez evidenčne številke in ni mogla zaslišati ranjenih policistov.

SINDIKALNE VESTI

Na današnjem sestanku predstavnikov delavk tobačne tovarne so se sporazumeli, da pošljejo dva zastapnika v Rim na generalno direkcijo ATI, da se bodo tam pogajali. Med tem so sklenili, da se bo stavka nadaljevala.

Na Uradu za delo je bil včeraj sestanek glede vprašanja odpustov delavcev tovarne Gaslini. Po dolgem razpravljanju med sindikalnimi predstavniki in predstavniki tovarne ni prišlo do nobenega zaključka in ostane vprašanje odpustov še vedno odprto.

Ravnateljstvo tovarne Mell je sklenilo podražiti ceno obedov v tovarniški menzi. Uslužbenci so se pritožili sindikalnim organizacijam, ki so sklenile posredovati pri Zvezi industrijcev.

V vprašanju delavcev pri Orehu ni bilo včeraj nobene spremembe in delavci še vedno nadaljuje svoje gibanje.

Obvestilo suplentom

Razpored aspirantov za razna mesta suplentov na Slovenski srednji šoli je na ogled vsem zainteresiranim na Slovenski srednji šoli v Trstu, Ul. Scuola Nuova 14 od 16. do vključno 25. t. m. od 10. do 13. in od 16. do 18. ure.

Ulice zaprte za promet

Občina obvešča, da bodo od 18. t. m. dalje zaprte za promet do konca dela za greznice naslednje ulice: Tarabocchia, Sorgente in Erbette.

Plezalna tura tatu od tal do prvega okna

Kakor vsak človek, tako si je tudi 63-letni Jože Pistan stanujoč v Ul. Ronchetto št. 42, privoščil skupaj s svojo družino majhen sprehod. Doma seveda ni ostal nihče in s tem je bila dana priložnost neznanemu tatu, da je poskusil pustolovščino. V njegovo srečo in seveda v Pistanovo smolo, se mu je popolnoma posrečilo.

Tat, ki je bil verjetno vešč plezanja, je bil kmalu na oknu stavbe in čim je bilo odprto, se je splazil v notranjost in nemoteno vohal po omarah in omaricah spalnice. Končno je le pretipal nekaj denarja in ko ga je seštel je videl, da je precejšnja vsotica, to je 24.000 lir. S tem seveda ni bil zadovoljen temveč je še in še brskal. V popotni torbi pa se je pod luninimi žarki nekaj zasvetilo: bila je zlata verižica, ki jo je tat jadrno spravil v žep in odšel od koder je prišel. Pistanu ni ob povratku domov ostalo drugega, kot da stvar javi škedenjski policiji, ki je uvedla preiskavo.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 16. julija 1951 se je v Trstu rodilo 8 otrok, poroke so bile 3, umrlo pa je 15 oseb.

Poročili so se: prodajalec Romano Maranzana in šivilja Liliana Palumbo, težak Alojz Fenck in gospodinja Ana Zocco, delavec Bruno Basso in šivilja Ivanka Sfreddo.

Umrli so: 64-letna Rosa Sterial por. Senizza, 74-letni Henrik Loik, 87-letna Frančiška Brandolič por. Chermetz, 46-letni Alojz Vascon, 6-letni Aleksander Trampuš, 63-letni Romano Lassini, 49-letni Mario Prinčič, 62-letna Angela del Tin por. Calligaris, 72-letna Vincenza Braganz vd. Vitti, enoletna Cristiana Rattelli, 80-letni Ernest Taddeo, 88-letni Martin Skerlavaj, 65-letni Silvester Gazzanelli, 70-letni Jurij Susari, 60-letna Marija Tolja por. Kelja.

Lep uspeh druge predstave „Celjskih grofov"

Preteklo nedeljo je bila prva ponovitev Kreftove zgodovinske drame: «Celjski grofje».

Tudi na to predstavo je prišlo toliko občinstva, da je ob koncu že zmanjkalo prostora ter je moral marsikdo žalosten oditi.

Občinstvo je z velikim zanimanjem in sodoživljanjem spremljalo potek predstave ter je ob nekaterih bolj napetih prizorih nagradilo igralce sredi dejanja z navdušenim ploskanjem. Ti aplavzi ter veliko zanimanje vsega občinstva za igro samo so najboljši dokaz kvalitetne igre naših igralcev, ki so se vsi, brez izjeme potrudili, da bi predstava čim lepše uspela.

Besede in vzkliki, kot na primer: Kako krasna predstava, kako pridni igralci in kaj takega še nismo nikoli videli — so kar žuboreli med občinstvom in mnogo jih je bilo med temi tukih, ki so sklenili, da si morajo to dramo še enkrat ogledati.

Navdušenje občinstva se je od dejanja do dejanja stopnjevalo ter doseglo v izbruhu pravdača v zadnjem dejanju svoj višek. Mnenje vseh, ki so se udeležili sobotne in nedeljske predstave je, da je bila drama «Celjski grofje», ki je obenem tudi zaključna vprizoritev tržaškega slovenskega gledališča, velika manifestacija slovenske gledališke kulture v Trstu.

Ponovitev drame bo jutri prav tako na stadionu «Prvi maj».

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

PREDSTAVE NA PROSTEM NA STADIONU „PRVI MAJ"

PONOVITEV: V SREDO 18. JULIJA 1951 OB 21. URI

BRATKO KREFT
Celjski grofje
drama v petih dejanjih

Režiser JOŽE BABIČ, scenograf ing. arh. VIKTOR MOLKA, odrska godba UBALD VRABEC, osnutki za kostume ANUSA SODNIKOVA.

Zaradi dolžine predstave opozarjamo občinstvo na točen pričetek! Večerna blagajna se zapre 10 minut pred pričetkom predstave. - Med izvajanjem vstop ne bo dovoljen.

MILAN SKRBINŠEK
Jošt

SREČKO KOSIR
Trgovec

Tramvajske zveze štev. 2, 3, 4, 7 in 9.

VSTOPNICE PRODAJAJO: Adria-Express, Ul. Fabio Severo 5b. V **Skednju:** gostilna «Pri belem konjičku». V **Rojanu:** trgovina čevljev Gec, Trg tra i Rivi 3. V **Barkovljah:** drogerija Scheimer. V **Lonjerju:** Vida Čok. Na **Opčinah:** Zora Čok, trgovina. V **Bazovici:** trgovina Mahnič. V **Padričah** (št. 1) Marija Grgič. V **Trebčah** (št. 56): Kralj Anton. Na **Proseku:** tobakarna. Na **Kontovelu** (št. 6): Ivanka Danev. V **Sv. Križu:** Marijan Svab. V **Nabrežini:** Slavko Pertot. V **Plavjah:** Jože Jamšek. V **Dolini:** Dora Samec. V **Borštu** (tudi za Ricmanje): Marija Petaros. V **Domju:** Slavko Sturman.

Vstopnice bodo za današnjo predstavo v prodaji tudi na stadionu «Prvi maj» od 15 dalje.

Milan Skrbinšek gostuje v Trstu

Jutri bo nastopil na predstavi na stadionu «Prvi maj» v vlogi Jošta v drami «Celjski grofje» igralec ljubljanske drame Milan Srbinšek. Z veseljem bomo pozdravili na pozornici igralca, ki je bil pred 30. leti član Slovenskega gledališča v Trstu. Pred nedavnim je praznoval 40-letnico svojega umetniškega delovanja, ki zasluži priznanje ljubiteljev umetnosti in kulture posebno pa vseh Slovencev.

OBVESTILO OPENSKIM UDELEŽENCEM PREDSTAVE NA STADIONU «PRVI MAJ»

Krajevni odbor OF Občine opozarja vse one, ki nameravajo obiskati predstavo na stadionu «Prvi maj», da bo za povratek preskrbljen poseben avtobus.

IZLETI PDT

28. t. m. popoldne in 29. t. m. bo izlet na Krn, Skrbino in Črno prst. Vpisovanje do 18. t. m. v Ul. Machiavelli 13 od 17. do 19. ure.

Rušilne vaje angleških čet

V dneh od 19. do 20. julija 1951 bodo imele angleške čete na Svobodnem Tržaškem ozemlju rušilne vaje, med katerimi bodo podstavili naboje s fingiranim razstrelivom pod sledeče mostove:

a) Železni most na cesti Občine - Repentabor.
b) Zidani most pri Ricmanjih.
c) Most pri Lonjerju.

Predstave na gradu Sv. Justa

Nadaljuje se prodaja vstopnic za predstavo na gradu Sv. Justa pri blagajni na Trgu Verdi 1 in v Galeriji Protti 2. Na sporedu je Puccinijeva opera «La Boheme», ki bo v sredo 18. t. m. ob 21. uri. V glavnih vlogah bodo nastopili Elena Rizzieri, Giuseppe Di Stefano, Maria Luisa Gavioli, Ugo Savarese, Michele Casato in Marco Stefanoni. Dirigiral bo Angelo Questa.

OF

Danes 17. t. m. ob 20.30 bo v sedežu seja izvršnega odbora IV. okraja.

Krajevni odbor OF Nabrežina organizira 29. t. m. izlet po Krasu v Komen. Vpisovanje na sedežu krajevnega odbora OF vsak dan popoldne, izvzemši nedeljo, do 20. t. m.

Krajevni odbor OF Sempolaj organizira izlet po Krasu v Komen. Prijave sprejema Furlan Vida in se zaključijo 18. t. m.

Partizanski tabor v Istrski Gabrovici

Okrajni odbor zveze borcev NOV — Sežana priredi na «Dan vstaje slovenskega naroda» v nedeljo 22. t. m. v obnovljeni Istrski Gabrovici okrajni partizanski tabor.

Na sporedu so med drugim Slavnostni govor, odkritje spomenske plošče «Tehniki Snežnik» in «Tehniki Žena», kulturni nastopi, pevski zbori in dramske skupine ter prosta zabava. Za hrano in pijačo dobro preskrbljeno.

Hrabra Gabrovica, ki se je odlikovala med vojno in se tudi zdaj vabi na obilno udeležbo vse borce, aktiviste in ostale, ki jih bo gostoljubno sprejela.

Zadnji zdravniški pregled otrok, ki grcdo v kolonije

Danes 17. t. m. od 10. do 11. uri je v Ul. R. Manna 29 zadnji zdravniški pregled otrok, ki gredo v kolonije v Slovenijo. Brez zdravniškega pregleda ne smejo otroci odpotovati v kolonije.

Otroci, ki niso odpotovali v kolonije in so bili na zdravniškem pregledu s prvo skupino ter imajo namen odpotovati z drugo skupino, morajo ponovno na zdravniški pregled, ki je samo še danes.

Tretja ura angleščine v Avditoriju

V torek ob 17. in ob 19. uri bo v veliki koncertni dvorani ZVU, Ulica Teatro Romano vhod B, tretja učna ura angleškega jezika, ki jo prireja javna vezniška čitalnica. Pouk angleškega jezika, ki ga spremlja plošče Anglophono in projekcija teksta, se vršijo vsak torek.

ADEX-IZLETI

priredi 5. avgusta enodnevni izlet v
RIHEMBERK
ILIRSKO BISTRICO
LABINJ
PAZIN

4. in 5. avgusta dvodnevni izlet na
BLED
IDRIJO
CERKNO

Vpisovanje pri Adria-Express v Ul. F. Severo 5-b tel. 29-243 do 21. julija

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

Milijon din nagrade naprednim sadjarjem

Lansko jesen je Istrski okrožni ljudski odbor, poverjeništvo za kmetijstvo razpisalo nagrade za saditev sadnega drevja in napravo novih sadovnjakov in vinogradov. Razpis je naletel na veliko zanimanje pri naših kmetovalcih in kmečko delovnih zadrugah. Bilo je že v jeseni in tudi letos pomladi polno povpraševanja po mladih sadikah trt in sadnega drevja.

Pred časom je bila določena posebna komisija, ki je pregledala po terenu vse nove nasade in posamezne saditve. Ta je pred kratkim končala svoje delo in predložila seznam tistih, ki so izpolnili vse pogoje nagradnega razpisa.

V nedeljo in včeraj je poverjeništvo za kmetijstvo razdelilo sadjarjem in vinogradnikom, za en milijon din razpisanih nagrad. Največ trt in sadnih dreves so posadili kmetje in zadružniki Koštabone, za kar so prejeli za 106.000 din nagrad. Izmed zadrug je prejela največjo nagrado kmečko delovna zadruga v Babičih, in sicer 81.000 din.

Naši sadjarji in vinogradniki so pravilno razumeli razpis nagrad, ki je imel za cilj obnovo in izboljšanje sadjarstva in vinogradništva. Seveda cilj s tem še ni dosežen in bo treba nadaljevati, kar bodo vnaprej prav gotovo posnemali tudi tisti sadjarji in vinogradniki, ki se prvega nagradnega tekmovanja niso udeležili.

V dokumentarnem filmu bomo gledali razvoj pri nas

Ta teden bodo predvajali v Kopru prvi dokumentarni film, ki prikazuje življenje in razvoj jugoslovanske cone Svobodnega tržaškega ozemlja. Film je kratkometražni v italijanskem, slovenskem in hrvatskem jeziku. Snemalo ga je podjetje «Zvezda film» iz Beograda.

To bo za vsakega prebivalca našega okrožja velika novost in privlačnost. Delavci bodo videli, kako gradijo nova poslopja, zadružne domove, šole in drugo. Prav gotovo ne bo nobenega, ki ne bi si želel ogledati v filmu rast in razvoj življenja, pri katerem sodeluje danes vsak naš človek.

Drugi plenum GO Zveze vojaških invalidov

V nedeljo je bil v Kopru v mali dvorani Ljudskega gledališča II. plenum glavnega odbora Zveze vojaških invalidov. Na plenumu so delegati razpravljali o vseh važnejših vprašanjih invalidov iz NOB in iz let 1914-18, o socialno zdravstvenih vprašanjih, o kulturni in ideološki vzgoji itd. Kot gosta sta bila navzoča tajnik glavnega odbora Zveze VVI Slovenije in Trsta. O delu in uspehih te organizacije bomo v enj izmed prihodnjih številk našega lista prinesli poseben članek.

Lesno podjetje „Bor" opravlja koristno delo

V maju letošnjega leta je lesno podjetje «BOR» v Škocijanu pri Kopru namestilo v baraki, ki so jo delavci sami zgradili, električno žago cirkularko. Ta žaga je prva te vrste v vsem okrožju in omogoča izdelavo vsega lesa, ki pride v poštev pri stavbeni stroki in za izdelavo pohištva, kar pomeni velik prihranek na denarju in času. Delavci so žago kar sami montirali in tako prihranili denar in čas. Žago in stroje so dobili skoro v celoti iz Zagreba. Pri žagi, ki je v obratu noč in dan, dela stalno 6 delavcev. Ostreš no ogrodje za bolnico v Ankaranu in most za Portą Portop je podjetje z novo žago izdelalo 8 dni pred rokom.

Lansko leto je potrošnja lesa v naši coni dosegla 22.000 kubičnih metrov. Polletni plan uvoza in razdelitve lesa je podjetje preseglo za 30 odstotkov.

Dober ribji lov

V noči od 13. na 14. julij so koprski ribiči nalovili 100 stotov rib. To je v tej sezoni najuspešnejši lov koprskih ribičev.

Če bodo noči jasne, bo zaenkrat lov ovirala mesečina za kakih štirinajst dni. Ribiči namreč lahko pričakujejo dobri lov le kadar so noči brez lune, ali kot pravijo «skuro».

Maturanti učiteljišča v Portorožu bodo obiskali Jugoslavijo

Ministrstvo za prosveto Ljudske republike Slovenije je povabilo maturante slovenskega učiteljišča v Portorožu na 8-dnevno turnejo po Jugoslaviji skupno z ljubljanskimi maturanti učiteljišča.

Mladi učitelji bodo v avgustu obiskali nekatere najlepše kraje Jugoslavije.

Pogajanja za vzpostavitev mednarodne telefonske zveze

Vršijo se pogajanja z ZVU v Trstu za vzpostavitev mednarodne telefonske zveze z našo cono preko Trsta. Države, ki prihajajo v poštev za telefonsko zvezo, so Švica, Italija in Francija.

KOPER

«La nostra lotta», glasilo SIAU Istrskega okrožja, je v nedeljo zjutraj izšla v posebni izdaji, ki prinaša govor tovariša Tita v celoti, kot ga je priobčila «Borba».

Izpred okrajnega sodišča

Pred okrajnim ljuoskim sodiščem v Kopru se je zagovarjal Karel Pečarič, zobotehnik iz Kopra. Zaradi tihotapljenja in špekulacije s tujo valuto, je bil obsojen na eno leto in pol zapora ter na 15.000 din denarne kazni.

V soboto se je nadaljevala razprava proti bivšemu upravniku gostilne «Pri stadionu» Renatu Reichsteim. Ta se je moral zagovarjati zaradi prisvajanja imovine gostilne in zaradi nemarnega upravljanja, ki je povzročilo nad en milijon dinarjev škode. Bil je obsojen na tri leta in mesec dni odvzema prostosti ter na povrnitev stroškov za prisvojeno imovino, ki znašajo 238.000 din.

Drobne vesti iz okrožja

V Kopru so bili priprti Nikolaj Bacci, Felice Schiavon, Alcide Ponaro in Ivan Verzier, člani posadke ribiškega čolna «Rosa» iz Kopra, ker se v pristanišču v Izoli niso hoteli pokoriti rednemu pregledu čolna, ki ga vršijo organi NZ po končanem ribarjenju.

* * *

V zvezi s prometno nesrečo, ki se je pripetila v soboto pri Semedeli in povzročila smrt uslužbenca podjetja «Edilit» v Izoli Rajka Pegana iz Dutovelj pri Sežani, so organi Narodne zaščite ugotovili sledeče:

Po ugotovitvah na kraju samem in po mnenju očividcev je nesreče kriv sam kolesar. Kolesar je povzročil nesrečo s tem, da je stoječ na kolesu zavozil pred osebni avto znamke Fiat 1100 - TS 2881 prav v trenutku, ko je avto drvel z brzino približno 60 km na uro. Vozač avtomobila dr. Jurij Fonda iz Pirana je bil takoj zaslišan in po zaslišanju izpuščen. Ponesrečenec je bil nemudoma odpeljan v bolnico v Izolo, kjer je po treh urah podlegel notranjim poškodbam.

* * *

V noči od nedelje na ponedeljek so neznani tatovi vlomili v bar avtobusne postaje v koprskem pristanišču in iz njega odnesli radioaparat. Uvedena je bila preiskava, ki bo, upamo, spravila zlikovce pod ključ.

* * *

V Piranu je bil prijavljen javnemu tožilcu Bruno Dellore ker je dne 28. junija in ponovno dne 8. julija kradel denar v piranski cerkvi in na pokopališču.

Z roko med vagon in lokomotivo

Devetinštiridesetletni Antonio Marsetti iz Ul. Tartini 16 je včeraj popoldne med delom pri Lloydovem stolpu pri Sv. Andreju po nesreči zašel med vagonček in lokomotivo, ki služi za prevažanje kamenja in sploh manjših bremen. Na njegov krik so takoj priskočili njegovi delovni tovariši, ki so telefonsko poklicali rešilni avto Rdečega križa, ki je ranjenca odpeljal v bolnico. Po prvi pomoči so moža odposlali na ortopedski oddelek, kjer se bo moral zaradi globoke rane na dlani ter zaradi verjetnega zloma zapestja zdraviti približno mesec dni.

Z GORIŠKEGA

Katoliški glas in Stepinac

Neizpodbitno je dejstvo, da zagrebški nadškof Stepinac ni bil obsojen na zaporno kazen brez kakršnekoli utemeljitve, ampak so ga sodne oblasti obsodile zaradi njegovega protiljudskega obnašanja v času okupacije kakor tudi po vojni.

Na intervencijo Vatikana, naj bi Stepinca izpustili na svobodo, je jugoslovanska vlada odgovorila, da je pripravljena nadškofa izpustiti pod pogojem, če bo zapustil Jugoslavijo. Vatikan pa na jugoslovansko zahtevo ni pristal, ker bi njegov pristanek obenem pomenil, da vatikanski krogi priznajo njegovo krivdo, ampak je nadalje vztrajal na tem, naj ga brezpogojno izpustijo.

Za Stepinca pa se ni zavzel samo Vatikan. Sekundirati mu je začel tudi goriški «Katoliški glas», ki v uvodniku «Jugoslavija in Vatikan» podpira vatikansko tezo, naj Jugoslavija Stepinca izpusti na svobodo ter s tem prizna njegovo nedolžnost.

«Katoliški glas» res dosledno izvršuje svoje poslanstvo. Pred mesecem ali kaj se je vneto potegoval za dejanja belogardističnih izdajalcev in jih poveličeval; danes pa je to svoje poslanstvo podkrepil z najnovejšim zagovarjanjem protiljudskega človeka kakršen je Stepinac, ki je med vsem jugoslovanskim ljudstvom poznan kot eden največjih hrvaških kolaboracionistov in izdajalcev.

Da «Katoliški glas» v odnosu do jugoslovanskih izdajalskih, protiljudskih elementov zavzema tako stališče, je razumljivo. Vedeti moramo namreč, da v uredništvu «Katoliškega glasa vedrijo» precej podobni ljudje kot je Stepinac, ki so ušli pravični ljudski sodbi. Zato danes na vso moč zagovarjajo Stepinčevo in s tem svojo «nedolžnost». Vendar je njihov glas preslaboten in njihova dejanja v preteklosti preveč očitna, da bi jih mogli zbrisati. Ostali so in bodo izdajalci.

Ker pa zagovarjanje Stepinčeve «nedolžnosti» s strani Vatikana predstavlja del protijugoslovanske irredentistične gonje v Italiji in ker se je vatikanskemu pisanju v zvezi s Stepincem pridružil tudi «Katoliški glas», pomeni, da se je tudi «Katoliški glas» znašel v objemu te gonje proti jugoslovanskim narodom.

Lepše druščine si res ni mogel najti.

Prošnje za stanovanja INACASA

Prošnje za stanovanje Inacasa je vložiti na posebnih obrazcih, ki jih interesenti dobe na pokrajinskem uradu za delo. Pravico do stanovanj Inacasa imajo samo nameščenci občinske ali pokrajinske uprave ter uslužbenci pri drugih ustanovah in zasebnih podjetjih. Obrazec za prošnjo mora biti skrbno izpolnjen in mora delodajalec na njem izjaviti, da je prositelj, njegov nameščenec, vplačal prispevek Inacasa vsaj za en mesec. Prošnji je priložiti družinski list, izdan največ pred tremi meseci. Poedinci lahko vložijo obenem prošnjo za dodelitev navadnega stanovanja in prošnjo za dodelitev stanovanja z obljubo odkupa. Prošnje je vložiti do 30. avgusta t. l.

Za stanovanja z obljubo odkupa bo najemnik moral plačevati od odobritve prošnje dalje vsak mesec stalen obrok, tako da bo stanovanje izplačal v 25. letih. Poleg omenjenega obroka bo moral plačevati še mesečno vsoto za popravljalna dela v stanovanju. Omenjeno vsoto bo določila uprava na podlagi določil za dodeljevanje stanovanj z obljubo odkupa. Navadni najemniki bodo plačevali samo mesečno najemnino od dneva, ko zasedejo stanovanje. Poleg najemnine bodo morali plačevati letno prispevke za morebitna popravila hiše, snaženje stopnišča itd.

Z avtomobilom v zid

V nedeljo popoldne je hotel 40-letni Franc Trentadue s svojim avtomobilom k morju. Spravil ga je iz garaže na cesto in se pri vhodu ustav

VIŠEK LETOŠNJE SEZONE SNG

BRATKO KREFT: «Celjski grofje»

Kakor fantastična vizija davno potopljenih časov slovenske zgodovine se nas je dojmila sobotna premiera Kreftovih «Celjskih grofov». Mogočna inscenacija, ki je do potankosti obudila staro bivališče celjskih grofov, je dala veliko več kot samo okvir širokopotezni in dinamični režiji. Oba, ki sta predvsem odgovorna za celoto uprizoritve, režiser Jože Babič in inscenator ljubljanske Drame ing. arh. Viktor Molka, sta v skladnem sožitju ustvarila umetniško enoto, ki ji tako po svoji zunanji učinkovitosti kot po svoji notranji dinamiki še nismo videli enake na tržaškem odru. Kajpada nudi uprizoritev na prostem režiserju in scenografu, če sta obdarjena z močno ustvarjalno fantazijo, veliko širše možnosti, kot pa tesno odmerjen prostor na odru. Toda pogoj je, da imata oba resnično izvirno in bogato domišljijo, kot sta jo pokazala pri sobotni premieri ing. Molka in režiser Babič.

Avtor drame dr. Bratko Kreft je kajpada s svojo sicer realistično, na ideoloških principih marksističnega tolmačenja zgodovine zgrajeno dramo, ki ji je pa lasten močan dialektični in retorični patos, dal obema glavnima realizatorjema uprizoritve trdno podlago za njun izredni uspeh. Delo je zgrajeno po klasičnih principih dramatike in je enotno po dejanju, prostoru in času, kar daje možnost enotne scene in veristično raztočega poteka igre. Te ugodne elemente sta znala Babič in Molka do skrajnih možnosti izkoristiti. Kreftov realistični patos je prišel tako v režiji kot v inscenaciji do polnega izraza. Doživeli smo uprizoritev, ki ji po mogočnosti zunanjega patosa in notranje dinamičnosti zlepa ne najdemo primere.

Pri nekaterih zadnjih filmih («Hamlet», «Macbeth») smo videli nekaj poizkusov, da bi se film obogatil s povsem dramsko odrskimi elementi. Zdi se, da sta šla Babič in Molka pri svojem delu v obratno smer. Dala sta izrazito odrskemu delu, ki se resda uprizarja na prostem, nekatere izrazito filmske elemente in v tem, mislim, da sta presenetljivo uspela. Dviganje in spuščanje mostu n. pr., preko katerega pritopotajo ali odvihrajo jezdeci na resničnih konjih, straže okrog mostu, na nazidkih in na stolpu, prostorninska možnost hitrega gibanja igralcev po stopniščih, dolgih hodnikih in skozi več nadstropij, kot jih zanašajo časovna stiska ali viharne strasti, vse te scenske in režijske podrobnosti so dvigale uprizoritev neprestano v neko realistično vizionarnost, da si imel resničen vtis, kot da te je neka nevidna moč zanesla za pet stoletij nazaj v zgodovinsko preteklost. Pri tem sta režiser i inscenator pokazala toliko izvirne domiselnosti, da je bil izpolnjen sleherni trenutek za oko in za napeto doživljajočega duha. Kreft bi zares težko našel boljših realizatorjev za svojo dramo.

Režiser in scenograf sta v svoje delo nedvomno vložila maksimum svojih energij in svoje umetniške zmogljivosti. Redko popoln uspeh je kronal njuno delo.

Ansambel, ki ga je imel režiser Jože Babič na razpolago, je realna postavka, iz katerega je bilo treba smotrno izbrati najboljše. V tem pogledu je imel Babič vsaj v glavnem zelo srečno roko, da je razporedil vloge tako, da so mu mogli igralci kar najbolje služiti za uresničenje njegove širokopotezne zamisli. Morda niso bili vsi najprimernejši za odbrane jim vloge, toda treba je bilo okoristiti se z možnostmi, ki jih naše gledališče realno nudi.

Ljudevit Crnobori ima v osnovi svoje igralske nature mnoge elemente, ki dajejo možnost za kreiranje izredno zahtevne in težke vloge grofa Hermana. Dal je iz sebe vse, kar je mogel, da je čimbolj približal lik celjskega despota čim realističnejši viziji. Na zunaj je bil dostojanstven silak, igral je sproščeno in dinamično in je morda nekoliko popustil samo v najbolj dramatičnih momentih, kjer mu je nekoliko primanjkovalo glasovne sile in elementarne strastnosti. Kljub temu bi si v okviru našega ansambla ne mogel predstavljati primernejše izbire. Če odštejemo omenjene pomanjkljivosti je Crnobori znova in tokrat odločilno dokazal, da je za naš ansambel važna pridobitev.

Sina Friderika je igral Modest Sancin. Za to vlogo bi bila možna tudi drugačna izbira, kajti Friderik celjski ne leži ravno v smeri sicer velike in priznane Sancinove zmogljivosti. Toda tisti, ki bi prišli namesto Sancina pri izbiri v poštev, so imeli v igri druge in prav tako potrebne naloge. In če ni bil Sancinov Friderik posvem tista viharna, mladeniško strastna in neuravnovešena osebnost, kot si jo je avtor zamislil, pa je vendarle ustvaril zanj nov lik, s čimer je prebrodil nekatere svoje že preveč ustaljene igralske posebnosti, ki so tokrat odpadle.

Angelca Sancinova je kot Barbara učinkovala predvsem po svoji resnično kraljevski pojavi, ki je bila podprta z razkošnimi kostumi. Ob drugi priliki sem zapisal, da ima Angelca Sancinova premalo nians v svojih tonih, da so prehodi med raznimi ekstremi preveč rezki. To se je opažalo tudi pri njeni kraljici Barbari, ki pa je bila kot igralska kreacija impresivno podana in je dajala v prizorih z Nakrstovim Piccolominijem resnično kraljevske ljubimke.

O Silviju Kobalu morem samo še enkrat zapisati, da je danes na odru resnično doma. Njegov Ulrih je bil poln mladeniške vihravosti, poln na pol otroške lahkomiselnosti in na pol stanovske prepotentnosti ter je dajal videz že napol degeneriranega aristokrata, ki kaže na neizbežni bližnji propad mogočnosti Celjanov. Kdo drugi bi bil nemara bolj fantovski ali bolj možakarski, toda zdi se mi, da je Silvij Kobal prav tak, kakršen je, pravilno odgovarjal tako avtorjevi kot režiserjevi zamisli.

Izbor Zlate Rodoškove za vlogo Veronike se je pokazal za nepričakovano posrečen prijem. Veronika nastopi sicer samo v drugem dejanju, toda njen pojav pomeni osrednji in najbolj dramatični moment v igri. Ta nastop zahteva močno osredotočenost, kajti vsi prizori z njo so v svojem bistvu sami izbruhi strasti ter neprestano se ponavljajoči dramatični viški. Zlata Rodoškova je bila težki nalogi v veliki meri kos, njena igra je bila dinamična in njeni strastni izbruhi so učinkovali pristno, da je njena igralska zanesenost potegnila ob koncu občinstvo tako za seboj, da ji je ploskalo ob razsvetljenem prizorišču.

Mislim, da je bil poleg Rodoškove največje presenečenje uprizoritve Pravdač, ki ga je igral mladi Stane Starešinič. V tej vlogi sem videl v Ljubljani nekaj naših najodličnejših igralcev. Morda zaostaja danes še Starešinič za njimi v odrski veščnini. Toda še nisem videl igrati te izredno zahtevne in po avtorju predvsem visoko retorične vloge s tako ognjevito pristnostjo, s tako absolutno prepričljivostjo. In Starešinič ni učinkoval retorično. Njegov zagovor Veronike je bil najčistejši izbruh mladeniške ognjevitosti, njegov zaključni nastop s Hermanom izbruh globoke razredne ogorčenosti, kot bi si ga avtor pristnejšega ne bil mogel želeti. Dokaz temu je bil spontani aplavz do kraja prepričanega občinstva.

Enega od svojih igralskih viškov je dosegel Rado Nakrst s stvaritvijo Piccolominija, kateremu je dal južnjaški žar, dvorjansko eleganco in cinično okrutnost človeka, ki mu je v življenju zagotovljen uspeh. V nastopih s kraljico Barbaro je bil očarljiv dvorjan in ljubimec, v nastopih z Veroniko in Pravdačem pa ciničen in jezuitsko zvit kazuist. Ta kreacija je bila med najbolj dovršenimi in harmoničnimi te predstave.

Stane Raztresen je kot Jošt postavil pred nas enotno in zlasti na zunaj učinkovito podobo tega najzvestejšega oproda Celjanov, okrutnega, strašnega moža, ki se čustveno lomi nad brezupno prazno svojega življenja, katerega je skozi in skozi udinjal tujim koristim. Morda je Raztresenu manjkalo nekaj divje silovitosti, kakršno bi Joštu pripisovali. V tem je učinkoval bolj s spretno igro kot z notranjo prepričevalnostjo.

Dvornega kaplana Gregorja je kreiral Julij Guštin, ki se igralsko stalno razvija in raste in nam je v tej stvaritvi dal v sebi enega od najbolj harmonično zaokroženih likov uprizoritve. Zadržanost v sebi prepričanega fanatika je prikazal v igri in besedi z živo in zrelo prepričljivostjo.

Kabineten lik, dovršen v igri in maski, izvirno zamišljen in igralsko odlično podan je bil pater gvardian Jožka Lukeša. Lukeš je kot karakterni igralec težko prekosljiv in bi kot tak delal čast slehernemu gledališču. Se posebej izviren se mi zdi njegov smisel za karakterno komiko.

Padarja je igral Belizar Sancin, ki je tokrat že s prvim nastopom presenetil z izvirno masko, ki mu je dala dobro podlago, da se je popolnoma sprostil v igri in govorici. Imenitno je pripovedoval zgodbo s starim Deseničanom, a močne tragikomične učinke je dosegel z objokovanjem psa, ki ga je padarju ubil Jošt. Tudi ta kreacija spada med uspele like večera, ki so doprinesli svoj delež k ustvaritvi učinkovite celote.

Ernest Zega je z umerjeno igro in toplim glasom podal od njegovih gospodarjev odvisnega sodnika. Ni posebej izstopal, toda ustvaril je dovolj harmoničen in realističen lik, ki se je lepo vokvirili v skupnost.

Dva manj izrazita, a pri tem vendar celoti ustrezna lika sta postavila Anton Požar z orožarjem in Srečko Košir s trgovcem. Zlasti zadnji je z diskretno igro in govorico dobro naznačil tiho, a nezbežno prehajanje «tretjega stanu» na površje zgodovine.

Josip Fišer je kot pekovski mojster postavil na prizorišče tipično fišerjevsko komično bufofiguro, ki je bila bolj zabavna kot izvirna.

Epizoda kmečkega dekleta, ki ga je predstavljala Tea Starčeva, je šla kot krik preko prizorišča in bo ostala v srcih gledalcev kljub svoji samo utrinkoviti pojavi.

Vsi ostali sodelujoči so se lepo vokvirili v celoto in s skupno igro pripomogli k mogočnemu uspehu predstave.

Krasni kostumi po osnutkih Anuše Sodnikove so povsem odgovarjali stilu dobe.

Lepo prilegajočo se glasbo je za uprizoritev skomponiral in vodil Ubald Vrabec.

Uprizoritev «Celjskih grofov» pomeni doslej morda najmočnejšo umetniško manifestacijo Slovenskega narodnega gledališča v Trstu in s tem morda tudi najmočnejši kulturni dogodek sploh. Kdor jo je gledal, mu bo ostala v neizbrisnem spominu. V. B.

V Piranu so gostovali zagrebški pevci

V ponedeljek dne 9. julija t. l. smo imeli v Piranu priliko poslušati koncert s programom arij najuspelejših oper domače in tuje literature. Na sporedu so bili Rossini, Puccini, Verdi, Donizetti, Bizet Saint-Saens pa Rimski-Korsakov in končno Jakov Gotovac. Ze imena skladateljev povedo, da zahteva program mnogo od izvajalcev. Solisti hrvaškega narodnega gledališča iz Zagreba so nastopili z jamstvom, ki ga opravičuje njihov sloves v Jugoslaviji in izven njenih meja.

Program, ki je bil izvajan na prostem — na Tartinijevem trgu — se je pričel z rahlo zamudo. Ploha pa ni prestrašila poslušalce. Verno so sledili izvajanju programa. Kot prvo točko smo čuli Verdijev vero iz opere «Otello». Velika melodioznost Verdijevih melodij in hrvaški prevod sta se sicer na nekaterih mestih malo trla, vendar zelo lepo in pravilno poudarjanje sta ta odlomek iz Verdijeve opere «Otello» predstavila v dostojni obliki. Drugo arijo, ki jo je prav tako zapel baritonist Ivan Franclj iz Bizetove «Carmen» arijo Escamiglia iz drugega dejanja. Ta arija je ena najtežjih baritonskih partij sploh. Baritonist Franclj je pokazal dovolj intenzitete pri izvajanju graditivne Bizetove melodike. Zahtevno delo rabi dober svetel in herojičen glas. Temu je bil solist kos. Izvedba je bila primerna, vendar se je čutila rahla utrujenost. Nemška šola glasu je bolj ustrezala junaški ariji iz Bizetove «Carmen» kot pa melodično mehko spevni veri iz opere «Otello».

Druga je bila na sporedu sopranistka Vera Grozaj. Pri njej je treba pohvaliti to, da je segla po delu hrvaškega skladatelja Jakova Gotovca. Zapela je arijo iz njegove opere «Morana» in arijo iz Puccinijeve «Madame Butterfly». Grozajeva ima zelo prijeten glas malce svetlo obarvan. Njena interpretacija se je zelo približevala dramatičnim zasnovam obeh tragičnih del. Posebno viške je napravila res uživete.

Basist Neralić Tomislav je črpal svoj program iz železne blagajne. Zapel je arijo iz Puccinijeve «La Bohème» in arijo iz prvega dejanja Rossinijevega «Seviljskega brivca». Basist Neralić ima lepo izoblikovan ton. Njegovo petje prepriča človeka. Vpelje ga v dejanje samo, tako da zaživi v vsem svojem sijaju vsebina, če tudi podana na koncertnem odru.

Puccinijevi ariji Rudolfa in Mimi iz opere «La Bohème» v izvedbi tov. Ratimira Delorko in Blanke Dežmanove je sledil še duet iz iste opere. Tov. Delorko je prednjačil pred svojo partnerico. Tov. Delorko ima lep liričen tenor. Podajanje lahkotno, naravno, glas sonoren, pa tudi njegova tehnična dognanost je redka. Treba bi mu bilo iti še malo bolj v notranjost in poglobljenost v stvari. Blanka Dežmanova je liričen sopran, ki ji manjka tisti lepi kompaktni blesk glasu. Zato na odprtem prostoru, ne pride njen glas do takega izraza. Pri duetu Delorko — Dežman se je poznalo, da solista nista v pravilni glasovni disponiciji. S tem je bil prvi del koncerta zaključen.

Drugi del koncerta je otvoril basist Drago Benardić z arijo iz Verdijeve opere «Simon Boccanegra» in z arijo iz opere «Sadko», ki jo je napisal romantični ruski skladatelj Nikolaj Rimski-Korsakov. Benardić ima lepo nižino, ki je tudi pri najnižjih tonih lepo izravnana. Njegova artikulacija je dobra. Posebno pozornost posveča oblikovanju vokalov, ki ga včasih malo zavede tako, da pravilno hotenje napravi spačen neraraven vokal.

Tenorist Noni Žunec je odpel arijo Jozeja iz opere «Carmen» in arijo Cavadossija iz Puccinijeve «Tosche». Žunec se je dolgo bavil z izgovarjavo raznih vokalov v zvezi s težkimi konzonanti z vstrajno voljo je marsikatero napako odpravil. Pri njegovem petju opažamo, da glasu še nima popolnoma v svoji oblasti, kajti na nekaterih mestih mu je pokrivalce, ki zapira sapnik napravilo nek valček in s tem glas izmaličilo. Treba bo še nekaj vaj.

Vsa teža programa pa je bila poudarjena na koncu. Mezzosopranistka Marjana Rade je zapela tehnično zelo zahtevno arijo iz opere «Carmen» in arijo iz Saint-Saensove opere «Samson in Dalila». Obe ariji štejemo med najtežje in tehnično najzahtevnejša dela. Radevova je s svojim pastornim, obenem pa žametno mehkim glasom pritegnila srca poslušalcev. Kontakt, ki je bil vzpostavljen takoj je navdušenje med precioznim in poglobljenim doživetim podajanjem stopnjeval. Umetnica je zasluženo žela vse priznanje.

Po vmesni točki tenorista Ratimira Delorke, ki je zapel arijo iz Donizettijeve opere «Elisei d'amore» zelo uspešno je nastopil za zaključek prvak hrvaškega gledališča iz Zagreba baritonist Vlado Rudžak. Zapel je arijo starega Germonta Alfredovega očeta iz Verdijeve opere «Traviata» in Cavatino iz Rossinijevega «Seviljskega brivca». Nastop baritonista Rudžaka je pomenil vrhunec tega koncerta. Jasna izgovarjava, dalje precizna tehnična obdelava in oberem miren pa tudi čuteč vsebinski melos so kras in prednosti, s katerimi se le težko kdo more pohvaliti. Njegov glasovni organ kaže sveže razvijajoče se cvetje tistega umetniškega partikola, ki je lasten samo njim, ki z naravnim darom in s svojo pridnostjo ustvarjajo sebi in kulturi naroda lepše pogoje za razvoj. Umetnike so precizno in diskretno spremljali tov. Basić Mladen in Borislav Klobučar.

Hrvaško narodno gledališče iz Zagreba je razumelo, da je poklicano kulturo in rezultate te kulturne delavnosti ponesti tudi med tiste, ki toliko časa niso imeli nobene kulturne vezi z materjo Jugoslavijo. Pa tudi Italijani, ki žive v našem okrožju so prišli na svoj račun. Večina arij italijanskih skladateljev je bila izvajana v njihovi materinščini. Oduševljeno ljudstvo se je vsem izvajanjem odzvalo z navdušenim odobravanjem in ploskanjem.

Kar bi imeli pripomniti je to, da bi želeli takih in podobnih prireditev še in še in ne bi bilo napačno, če bi take zares kvalitetne profesionalne ansamble, ki po svoji homogenosti predstavljajo višek, še povabili v naše okrožje.

Gašperlin Zdravko

Inozemske brigade na mladinski progi Doboj - Banjaluka

Pred dnevi je prispelo na mladinsko progo Banjaluka—Doboj 15 ameriških študentov. To je že druga inozemska skupina brigadnikov na mladinski progi, prva pa je bila, kakor znano, iz Norveške. Ta mesec pridejo še na mladinsko progo brigadniki iz Anglije, Švedske, Švice, Francije, Belgije in STO. Zveza študentov Jugoslavije je dobila od Zveze študentov Francije povabilo, naj pošlje 30 svojih članov v francoska delovna taborišča, ki so bila ustanovljena v Cannesu in Bordeauxu. V Francijo je odpotovalo že včeraj 12 jugoslovanskih študentov, drugi pa odpotujejo v prihodnjih dneh.

„RADI BI OSTALI ŠE V ENI IZMENI!“

Na obisku v TRŽAŠKIH KOLONIJAH po Sloveniji

V Polhov gradec smo prišli, ko so otroci ravno pripravljali na izlet v bližnjo okolico. Vodiči so že razvrščali otroke po skupinah, toda ko so zagledali avto s tržaško tablico, so pozabili na izlet in se zgrnili okoli avtomobila, pravzaprav okoli našega fotoreporterja, ki je že pripravljal svoj aparat, da bi napravil nekaj lepih posnetkov.

Medtem ko je naš Mario odgovarjal na vprašanja otrok, smo si ogledali prostore tržaške zdravstvene kolonije. Kolonija je v nekdanjem gradiču, na prekrasnem prostoru: s treh strani obdajajo poslopje travniki in drevesni gaji pod gradičem teče bister potok, vse naokrog pa so hribi porasli s košatimi gozdovi. V jutranjih urah veje iz gozdov prijeten hlad, toda tudi v najhujši vročini si vsakdo lahko poišče primeren prostor v gozdu, ob potoku ali pa — v krošnji ogromne lipe, na kateri so pet metrov od tal napravili veliko mizo in klopi, do katerih vodijo lesene stopnice. Graščina je že stara, toda z razliko od ostalih, ima na pr. velika okna, lepe notranje prostore in kar je najbolj važno, povsod vladata največji red in čistoča.

Pri tov. načelnici smo se pozanimali za dnevni red: ob 7. vstanejo, se umijejo, nato imajo zajtrk, ob osmih pa gredo na sprehod v gozdove. Vrnejo se ob desetih na južino, potem pa gredo v park, kjer se igrajo in šahirajo (imeli so že šahovski turnir), opoldne pa imajo kosilo. Od 14. do 16. ure počivajo, potem pa gredo zopet na izlet ali na kopanje, kakšno urico zamudijo za priprave za kulturne prireditve. Ob 19. uri je večerja, ob 21. pa spanje. Enkrat na teden se okopajo pod toplimi prhami.

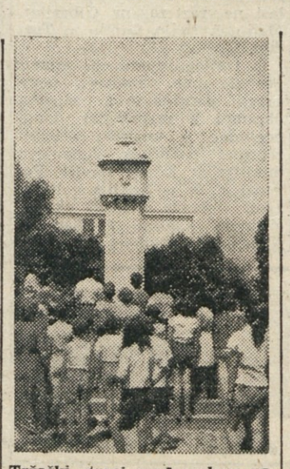

Tržaški otroci pred grobom pesnika Prešerna

Hrana je odlična. Zato skrbita dva ekonoma, ki sta neutrudna pri svojem delu, prav tako kuharica, katere kuharske sposobnosti otroci zelo cenijo. Poleg običajnih jedil imajo otroci na razpolago veliko mleka in sadja. Zdravstveno stanje je prav tako zelo dobro. Bolan še ni bil nobeden (če izvzamemo zavijanje po trebuhu, ko so se nekateri preveč najedli), toda za vsak primer so v koloniji zdravnik in dve bolničarki, ena iz Trsta, ena pa iz Ljubljane.

Pa pustimo opisovanje in poslušajmo, kaj pravijo otroci. Vsi so zelo zadovoljni, večina bi kar ostala tudi z drugo skupino. Zagar Marija in Aleksander pošiljata pozdrave svoji mami v Bazovico, Rodica Graciela mami in papanu, Igor Kozmina papanu, staremu očetu in stricu, Anica Novak pozdravlja starše in brate, Elizabeta Blažina mamo in sestro, Boris Vodopivec iz Doline pa pozdravlja mamo in atka in pravi, da mu ni prav nič dolgčas.

Naš Mario je razvrstil otroke okoli starinskega vodnjaka pred graščino, stopil na mizo, tu pa tam kaj popravil in pritisnil. «Slikani ste»! Otroci so se zopet razbežali, a se takoj zbrali, ko so videli, da se poslavljamo. «Pozdravite vse v Trstu in povejte, da je tukaj krasno», so nam naročevali in stiskali roke. Se nekajkrat smo jim pomahali, potem pa je graščina izginila, ko smo prevozili prvi ovinek.

V Ljubljano oziroma na Vič smo prišli v času južine. Na dvorišču nove viške gimnazije so stali naši dijaki in po skupinah hodili po južino: eden ali dva ali še več kosov kruha namazanega z maslom in marmelado si je vsakdo lahko vzel. Ker smo bili blizu kuhinje, smo najprej vtaknili naše nosove v ta «najvažnejši» prostor vsake kolonije. Prijazno dekle nam je pokazalo kar nas je zanimalo. Tudi starše naših dijakov bo najbrže zanimalo, kaj njih otroci jedo: zjutraj belo kavo z marmelado ali maslom, dopoldne južino, opoldne obilno kosilo — tisti dan so imeli juho, testenine z mesno omako, kompot in štruklje — večerja pa ne zaostaja dosti za kosilom.

Dnevni red je v vseh kolonijah enak. Dijaki hodijo na izlete, se kopajo, igrajo nogomet (tekmo z viškimi pionirji so igrali neodločno 2:2), imajo kinopredstave, napravili so vljudnostni obisk koloniji iz Reke, poleg tega se pa pripravljajo za nastop 22. julija, ko bodo sodelovali v centralni prireditvi OF okraja Vič. V kratkem bodo napravili dva daljša izleta, enega do slapa Peričnik, drugega pa v Celje. Omeniti je tudi treba, da tekmujejo med seboj v disciplini, čistoči, vedenju in kulturnem udejstvovanju.

Preden smo odšli je Mario napravil še sliko za spomin in odbrzeli smo proti Škofji Loki. Vprašali smo kje je tržaška kolonija in pokazali so nam lepo stavbo s prekrasnim parkom. Vstopili smo, toda otrok ni bilo doma. Razgledali smo se po prostorih, potem pa nas je tov. upravnik peljal na Crni grob, priljubljeno izletniško točko, kamor so tudi tržaški otroci odšli na daljši izlet. Se ko smo bili v notranjosti gozda, precej pod vrhom, smo zaslišali vesel smeh in kričanje. Na vrhu okoli starinske cerkvice, ki je znana po svojih freskah, se je podila «mularija». «Kot živo srebro so živi», nam je namesto pozdrava dejala tov. načelnica in nam stisnila roke. «Kako je v Trstu», so hoteli vsi vedeti. Ko smo jim odgovarjali na vprašanja, pa so dejali: «Toda tukaj je lepše kot v Trstu. Mi bomo prosili, da bomo ostali še eno izmeno». In že so se zgubili po svojih «opravkih». Živahen kodrolasec je pravil, da je pojedel 6 krofov po kosilu. «To ni nič», so ga prekinili drugi, «jaz sem jih pojedel sedem», «jaz osem, jaz deset...» Človek res ne ve ali bi verjel, da sprememba zraka tako vpliva na apetit, toda ko je upravnik potrdil, da je tako, pač moraš verjeti.

Tudi oni imajo v programu izlete, kopanje in druge zabave, ki so v navadi po kolonijah. Nismo se dolgo zamujali, pozdravili smo in obljubili, da bomo pozdravili vse v Trstu.

Po stranski poti smo prišli zopet na glavno cesto, ki nas je pripeljala v Kranj. V Kranju sta dve koloniji. Ena je v lepem poslopju osnovne šole, druga pa v mladinskem domu «Franceta Prešerna». Ko smo vstopili v osnovno šolo, so bili otroci ravno pri kosilu. Nič boljšega, da se na lastne oči prepričamo, kako je s hrano. Kakor povsod, smo tudi tukaj ugotovili, da je izvrstna. Med tem ko so kosili smo si ogledali spalnice in druge prostore. Red in čistoča sta tudi tukaj prišli zelo do izraza. Toda Mario je bil nestrpen. Toliko, da so popili malinovce, že je spravil otroke na dvorišče in jih slikal. Medtem ko so ostali šli še na puding, si je izbral skupino in šel z njimi na Prešernov grob in jih seveda tudi tam slikal. Kaj bi dejal o tej koloniji? Zdravi so, siti tudi, zadovoljni in razigrani. O pač! Cvetka Mozetič pozdravlja svojo mamico, strica in teto na Kolonkovcu. Prav tako Livia Trobec in Jolanda Regent s Proseka, Božo Švab iz Sv. Križa in Savica Stoka s Kontovela. In še to moram povedati, da so otroci dobri pevci in imajo svoj pevski zbor, s katerim bodo tudi nastopili.

V mladinskem domu v Kranju nam je prišla nasproti mala Ljubica. Prav ustrašil sem se: črna po obrvih in pod očmi je bila, tako da so njene plave oči prišle še bolj do izraza. Crna je bila po rokah in nogah, po obrazu, skratka povsod. Pa se je zasmejala: tudi zobe je imela črne! In njena sestrica Majda, ki je takrat prišla zraven, tudi ona je imela črne zobe in črne roke. Ni bilo težko uganiti. Borovnic so se najedle, Majda samo s prsti in usti, Ljubica pa najbrž z rokami in nogami. Otroci hodijo v bližnje gozdove, kjer je polno borovnic in med igranjem pridno zobajo zdrave gozdne sadeže.

Porazgovorili smo se z otroci in tovarišicami, ki jih vodijo ter ugotovili, da so zdravi in zadovoljni. Ker bi že morali biti na popoldanskem počitku jih nismo preveč zadrževali in odšli v Lesce, pravzaprav poprej na Bled, kjer smo počakali do štirih, ko otroci vstanejo. Tukaj pa nekaj ni bilo v redu. «Ali ste nam prinesli žogo»? je bilo prvo vprašanje. Ne, nismo je prinesli. Kar nekam razočarani so bili, toda kmalu so se potolažili, ko smo obljubili, da jim jo čim prej pošljemo. Vsedli smo se na dvorišče in odgovarjali na radovedna vprašanja. Toda na naša so bili kaj skopi z odgovori: «Lepo je, zelo lepo», so dejali, a v očeh jim je bilo videti, da doživljajo najlepše dneve svojega mladega življenja.

E. K.

V Kranju sta dve koloniji: prva je v poslopju mladinskega doma, druga pa, njene prebivalce vidimo na sliki, v novi osnovni šoli

ZABAVNA AMURSKA PRIPOVEDKA

»ZANESLJIVO ZNAMENJE«

Živela sta v neki nivhski vasi mož po imenu Čurka in njegova žena Pigunajka. Čurka je bil miren mož in je rajši molčal, ko govoril. A njegova žena Pigunajka je bolj opletala z jezikom, kakor delala z rokami. Celo v spanju je govorila; spala je, spala, nenadoma pa začela mrmrati hitro, hitro, tako hitro, da je človek ni mogel prav nič razumeti. Mrmranje je prebudilo Čurko, ki je dregnil ženo v bok:

— Ej, žena! S kom se pa pogovarjaš?

Pigunajka je poskočila in si z dlanjo zakrila oči.

— Pogovarjam se z izobraženimi ljudmi.

— Saj vendar spiš, žena!

— Toda s pametnimi ljudmi je pogovor tudi v spanju prijeten. S teboj se sploh nikdar ne morem pogovoriti. Dve besedi spregovori na leto, pa še te v gozdu!

Čurka je imel trojno delo: hodil je v tajgo na lov, ribaril je in kadil pipo. Svoje delo je kar dobro opravljal. Če je šel v tajgo lovit, je divjačino toliko časa zasledoval, da so ga prijatelji komaj spet spravili domov. Ribaril je tako vneto, da se je sam vrgel v mrežo, če ni ujel robe. Kadar si je pa prižgal pipo, se je proti nebu valil cel stolp dima. Če je kadil doma, — so se zbrali ljudje iz vse vasi in se spraševali, kje je gori. Čurkova hiša gori! Ljudje so prihiteli, a Čurka je sedel na pragu in kadil pipo! Če je bil Čurka v gozdu — in so vaščani opazili, da se iz tajge vali dim, so že vedeli: Čurka si je prižgal pipo debelo kakor poleno. Večkrat pa so se tudi motili: tobačni dim iz Čurkove pipe so imeli za gozdni požar!

Tudi Pigunajka je bila trojno zaposlena: govorila je, spala in razlagala sanje. Kadar je začela govoriti, ga ni bilo, ki bi jo ustavil. Če so sosede videle, da prihaja Pigunajka, so se brž skrile pod posteljo. Rešile so se je tudi tako, da so k nji posadile gluho ženo. Le-ta je sedela in kimala z glavo, ko da bi pritrjevala. Kadar pa je bila Pigunajka v postelji, je ni in ni bilo moč prebuditi — dokler se ni naspala! Nekoč so jo sosedovi fantalini, ko je spala, s posteljo vred odnesli v gozd; ko se je prebudila in se ogledala, je videla: sam gozd; mislila je, da še spi in je sama s seboj govorila: «Kaj sem žiavlca, da tukaj spim? Morala bi leči!» Vlegla se je, da bi še dva tedna prespala, a so na srečo prišli fantalini in jo spet odnesli domov.

Kadar pa je Pigunajka razlagala sanje, je govorila o takih strahotah, da so ženske, ki so jo poslušale, ponoči od strahu cepale s postelj. Ali se bodo njene razlage uresničile — tega sicer niso vedele, vendar so še ves teden drgetale.

Nihče ni znal sanj tako dobro razlagati ko Pigunajka!

Nekoč se je Pigunajka prebudila in ležala, ne da bi spregovorila. Ko je Čurka pogledal ženo, se je prestrašil: le zakaj žena molči? Menda je ni kaj zadelo?

— Kaj ti je, Pigunajka? — jo je vprašal.

— V sanjah sem videla rdečo jagodo! — je odgovorila žena. — Prepir!

— Kaj vendar misliš, žena? Le čemu bi se prepirala?

— Prepir pomeni to! — je odgovorila Pigunajka. — Čisto zanesljiva napoved. Ko da ne bi znala razlagati sanj! Ali se spominjaš: ko se mi je sanjalo o kravi, sem takoj rekla, da pomeni krava snežni vihar. Mar ni bil potem v resnici snežni vihar?

Čurka je molčal, ni hotel reči, da se je ženi sanjalo o kravi že tedaj, ko je sneg že tako visoko zapadel, da sta morala z ženo tri dni sedeti v hiši, ker nista mogla odpreti zametenih vrat. Tretji dan pa je videla žena v sanjah — kravo.

— Čemu molčiš? — je vprašala Pigunajka. — Da, da, rdeča jagoda pomeni prepir. Prav dobro vem!

— Ne bom se prepiral s teboj, Pigunajka, — je rekel Čurka.

Žena pa se je nanj jezila:

— Kaj da se ne boš, če sem imela take sanje!

— Le čemu bi se prepiral? — Bova že kaj našla! Morda se spomniš, kako se je usmradila riba, ko sem samo za trenutek zaspala?

— Da, da res je, žena! Riba se je usmradila. Takrat si spala tri dni. Komaj sem te prebudil, ko je gorel pograd, ker ni nihče pazil na ogenj na ognjišču...

— Tako torej! — je s povišanim glasom začela Pigunajka. — Tvoja žena se ne sme nikdar spočiti! Kar naprej naj bi stala za teboj! Lej si ga no!

— Žena! — je je hotel pomiriti Čurka. — Čemu pa brskaš po spominu? Prava reč, usmrajena riba! Pustimo to! Saj sem jih potem še dvakrat toliko nalovil!

— Aha! — je vztrajala Pigunajka. — Zdaj pa mi očitaš in bi rad, da bi še ribarila s teboj. Ze vidim, da bi se rad prepiral!

— Nočem se prepirati, žena! — je sopihal Čurka.

— Nočeš? — je vpila žena. — Pa če se mi je sanjalo o rdeči jagodi, se moraš!

— Nočem, — je še bolj vpil Čurka.

— Moraš!

— Nočem!

— Moraš!

— Ne!

— Saj ti v oči berem, da hočeš!

— Žena! — je Čurka še bolj povzdignil glas.

— Tako! Zdaj boš pa še kričal name? — je vreščala Pigunajka in ga s pestmi tolkla po obrazu.

Hm, Čurka je bil nekaj časa miren; ko pa je začutil, da mu je na čelu zrastel rog, je tudi on začel udrihati po ženi.

Pa sta se spoprijela.

Pigunajka je kričala:

— Bo prepir!

— Ne bo!

— Ne, bo!

— Ne, ne bo!

Tako je hrumelo kakor tedaj ob viharju, ko je Pigunajka v sanjah videla kravo.

Vaščani so pridrli iz vasi. Kmetje so vlekli Čurko, kmetice pa so se držale Pigunajke. Vlekli so, vlekli — pa ju niso mogli ločiti. Iz reke so prinesli vode in začeli moža in ženo polivati.

— E, — e! — pusti me za trenutek. Menda se je streha pokvarila! Poglej, dežuje!

Tako so ju ločili.

Čurka je sedel in prešteval buške. Pigunajka pa si je z rokami odpirala zatekle veke, da bi spet spregledala.

— Kaj se je vendar zgodilo? — so spraševali sosedje.

— Nič! — jim je odgovorila Pigunajka. — Čisto preprosto. V sanjah sem videla rdečo jagodo. Jagoda pa je zanesljivo znamenje prepira — to ste sami videli!

Resnično, zanesljivo znamenje! (rn)

"Luka„ - novi jugoslovanski kamioni

V konstrukcijskem biroju tovarne avtomobilov v Mariboru že dva meseca pripravljajo podrobne načrte za izdelavo tovornih avtomobilov domače konstrukcije tipa «Luka». Vzporedno proučujejo strokovnjaki podjetja tehnološki proces za serijsko proizvodnjo teh avtomobilov ter pripravljajo sezname potrebnih delov in orodja za serijsko proizvodnjo. Ze prihodnje leto namerava kolektiv mariborske tovarne izdelati prvo poizkusno serijo teh kamionov, pozneje pa bodo postopno začeli izdelovati le kamione novega domačega tipa.

Tovarniškim ropotom zaščita prepovedana

V centru za znanstvena raziskavanja v Marseillesu so patentirali pripravo za uho, ki zadržuje ropot strojev v tovarnah. Priprava je sestavljena iz svinčenih ploščic, ki so ločene med seboj z vložki iz plastične mase. Ta akustični filter propušča samo človeški govor, zadržuje in odbija pa vse druge šume, tudi ropot največjih strojev. Nova iznajdba bo zelo koristila delavcem v kovinski in tekstilni industriji in v vseh drugih tovarnah, kjer stroji povzročajo ropot na škodo živcev in sluha delavcev.

Skozi obdobja ženskega gibanja na Primorskem in v Trstu

1.

Življenje slovenske žene je žrtvenik trpljenja. In rad bi, da bi naša žena obdržala v sebi kip naše kulture, da bi se zarisal v njeno srce plamen, ki veže mrak in dan, da bi ostal ta plamen v otrocih in rodovih.

Srečko Kosovel

V pretekli in polpretekli dobi smo imeli tržaški Slovenci 3 revije: Slovensko Jadranko in Ženski svet. Cele sklade duševnega bogasta hranijo in nehote se človek sprašuje: katera sila jih je oblikovala in zakaj je začela izhajati prav pri nas v Trstu prva slovenska ženska revija.

Odgovor se mu potem vsiljuje sam po sebi. Tiči namreč v značaju in položaju našega mesta, ki leži ob dotikališču dveh narodov ter njunih medsebojno prepletajočih se interesov. Ti so proti koncu preteklega stoletja, ko je mesto preživljalo mogočni gospodarski vzpon, pričeli prihajati v velika nasprotja. Najtežjo krivdo za to je nosil stari avstrijski volilni sistem, ki je dajal gospodarsko, politično in administrativno oblast italijanskemu meščanstvu. Izločil pa je iz volitev malega kmeta in nestrokovno izobraženega delavca, kar je za tiste čase pomenilo pretežno večino našega naroda. Italijansko meščanstvo je torej imelo v

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME

Medtem ko je Vzhodna Evropa v območju visokega zračnega pritiska, so vdrle iz Zahoda hladne zračne gmote, ki povzročajo nestalno vreme. Zato predvideva današnja vremenska napoved neredne krajevne pooblačitve in možnost neurij.

RADIO

Današnje najvažnejše radijske oddaje: **Jug. cona Trsta:** 13.45 Skladbe za harmoniko; 20.00 Donizetti: Don Pasquale - opera v dveh dejanjih. **Slovenija:** 14.00 Slovensko orkestralno glasbo izvaja orkester Radia Ljubljana; 22.30 «Na lepi modri Donavi». **Trst II.:** 12.42 Schubert: Sonata št. 1; 23.00 Nočni motivi. **Trst I.:** 12.00 Lahka glasba; 21.58 Lahka glasba.

POLITIČNI UMOR V JORDANIJI

Člani sirijske nacionalistične stranke so ubili biv. libanonskega ministrskega predsednika Solha

AMMAN, 16. — Bivšega libanonskega ministrskega predsednika, Riad beja el Solh, so ubili danes v jordanski prestolnici. Tja ga je povabil kralj Abdulah.

Solh je bil postavljen za ministrskega predsednika Libanona leta 1943 in je imel ta položaj do oktobra lani. Proti njenu so napravili atentat, ko je bil še predsednik vlade; kljub temu, da so proti njemu izstrelili tri strele, ni bil poškodovan. Njegov atentator, Josif Hamdan je tedaj izjavil, da se je hotel maščevati nad Solhom zaradi pobijanja članov sirijske nacionalistične stranke po uporu leta 1949, ko so ustrelili tudi ustanovitelja te stranke, Antouna Saadeha. Sirijska nacionalistična stranka zahteva priključitev Sirije k Libanonu.

Truplo bivšega ministrskega predsednika so danes ponoči prepeljali z letalom v Beirut. Na Solha so streljale štiri osebe v bližini postaje. Namenjen je bil na letališče. Dobil je več izstrelkov v glavo in srce. Eden izmed atentatorjev, Libanonec Michail Dick je bil ustreljen, drugi, Mohamed Adib Salah pa težko ranjen. Ostala dva atentatorja sta uspela pobegniti ob streljanju policije.

Kralj Abdulah je o dogodku takoj obvestil Beirut. Sestala se je vlada z namenom, da ukrene potrebne korake za razjasnitev zadeve. Jutri bodo v Jordaniji visele zastave na pol droga.

Ko se je vest razširila po jordanski prestolnici, je prišlo do demonstracij. Vojska je uvedla red.

Žalostna bilanca

TOKIO, 16. — Po uradnem poročilu je bilo ob zadnjih poplavah na zahodni japonski obali ter na otokih Shikoku in Kyushu 68 mrtvih, 106 ranjenih in 23 pogrešanih. 350 hiš je bilo popolnoma ali delno porušenih pod vodo pa je več kot 20.000 hiš, približno 400 mostov je podrtih in voda stoji še sedaj na poljih. Vremenski napovedovalci napovedujejo nova deževja.

Nove obtožbe med Indijo in Pakistanom

Obe vladi obtožujeta druga drugo, da zbirata čete ob meji med obema državama - Pakistan se je pritožil pri Varnostnem svetu - Govor Nehruja

NEW YORK, 16. — Voditelj pakistanske delegacije pri OZN, prof. Ahmed Bohari, je predložil Varnostnemu svetu protest, zaradi «zbiranja indijskih čet na pakistanski meji». Vendar ni zahteval od Varnostnega sveta nobenega protiukrepa.

O tem vprašanju je govoril tudi predsednik pakistanske vlade, Liquat Ali kan. Njegove izjave pa je pobil na javnem zborovanju v Bangalore, indijski predsednik vlade. Nehru je označil kot «grobe potvorbe», vse pakistanske obtožbe Nehru je povedal, da je prišlo sicer do premikov indijskih oboroženih edinic z namenom, da obvarujejo obmejno področje, vendar je dodal, da Indija ne bo v nobenem primeru napadla Pakistana.

Pritožil se je nad šterilnimi pakistanskimi napadalnimi akcijami s četami, ki so prispele na indijsko ozemlje iz Pakistana. To se je dogajalo predvsem v Kašmirju. Omenil je tudi zbiranje pakistanskih čet na indijskih mejah.

Egipt ne bo sodeloval na konferenci v Nairobiju

LONDON, 16. — V Nairobiju se bo pričela 20. avgusta konferenca, na kateri se bosta Anglija in Južna Afrika posvetovali z Belgijo, Abesinijo, Francijo, Italijo, Rodezijo in Portugalsko o vprašanjih povezanosti teh držav v obrambi Afrike. ZDA bodo poslale na to konferenco samo svoje opazovalce.

Danes se je egipčanska vlada odločila, da ne bo poslala svojega predstavništva v Nairobi. Egipčanski zunanji minister Mohamed Salah el Din paša je povedal, da Egipt ne bo sodeloval pri obrambnih načrtih skupno z Anglijo, dokler ne bodo uresničene egipčanske zahteve glede Sueškega prekopa in Sudana.

750 milijonov škode ob poplavah v ZDA

KANSAS CITY, 16. — Vse kaže, da reka Kansas in njeni pritoki ne bodo več naraščali. Vendar je voda že sedaj poplavila industrijski predel mesta 5 m visoko. Število žrtev pri teh poplavah v državah Kansas in Missouri znaša 17, škodo pa cenijo na 750 milijonov dolarjev.

Menijo, da bo treba počakati do srede, preden bodo mogli pričeti izpraznjevati Kansas City. Vprašanje preskrbovanja mesta s pitno vodo in lučjo so rešili. V petek se je vžgal bencin v ogromnih cisternah; kaže pa, da bo mogoče požar omejiti.

Poplavljeno ozemlje se razteza proti jugu prav do Miamija, ki je popolnoma izoliran od ostale države. 2.000 oseb je moglo zapustiti svoje domove. V Kansasu in Missouriju predvidevajo, da je ostalo 70.000 oseb brez strehe.

Truman je zahteval od senatne komisije 15 milijonov dolarjev za pomoč poplavljencem. Predstavniška zbornica pa je to vsoto zvišala na 25 milijonov dolarjev.

Jutri bo obiskal poplavljeno ozemlje predsednik Truman z ženo in hčerko.

* * *

MEXICO CITY, 16. — Ponoči je prišlo nad mehiško prestolnico do velikanskega viharja. Padlo je toliko dežja, da so ulice mesta pod vodo. V zunanje ministrstvo morajo voziti s čolni.

ŠTIRI VPRAŠANJA ATLANTSKEGA PAKTA

Svet namestnikov ministrov atlantskega pakta razpravlja o vključitvi Turčije in Grčije - Bližnje dokončno imenovanje Fechtelerja - Davies o nemški oboroženi - Sherman v Madridu in takojšnje reakcije v Londonu in Parizu - ZDA si nameravajo zagotoviti pomorska in letalska oporišča na Iberijskem polotoku

LONDON, 16. — Svet namestnikov atlantskega pakta je danes razpravljal o vključitvi Grčije in Turčije v atlantski pakt. Glede tega vprašanja je med zahodnimi zavezniki nekaj različnih stališč. Politični opazovalci so prepričani, da so ta stališča zbližali. Uradni predstavniki pa so izjavili, da niso dosegli nobene odločitve in da tudi ni predvidevati, da bi mogli kakršno koli odločitev doseči v prihodnjih tednih.

V bližnjih dneh pričakujejo objavo dokončne odločitve glede pomorskega poveljstva na Atlantskem oceanu. Objavili bodo sporazum, ki so ga dosegle ZDA, Anglija in druge države tega pakta. Z njim bodo potrdili imenovanje ameriškega admirala Williama Fechtelerja za vrhovnega poveljnika pomorskih sil na Atlantskem oceanu. Kot znano, je angleška vlada že pred nekaj meseci odobrila imenovanje ameriškega admirala, vendar se je razpravi o tem zelo umikala, da ne bi prišlo do prevelikih nasprotij z angleškim javnim mnenjem, ki je za pomorska vprašanja zelo občutljivo, zlasti če je s tem vprašanjem združeno vprašanje angleškega prestiža.

Prav tako menijo, da bodo v kratkem uredili tudi vprašanje «sredozemskega področja» atlantskega pakta. Vse kaže, da so ZDA in Anglija prišle do prepričanja, da bi zaupali poveljstvo nad tem področjem samo enemu admiralu. Pred kratkim je bil ameriški admiral Robert Carney imenovan za vrhovnega poveljnika južne Evrope. Vendar se njegova oblast ne razteza na Gibraltar, Malto, Avstrijo, Grčijo in Turčijo.

O tretjem vprašanju atlantske obrambe, vprašanju nemškega doprinosa k zapadni obrambi je razpravljal danes popoldne v angleški spodnji zbornici podtajnik zunanjega ministrstva, Ernest Davies. Povedal je, da je Anglija stalno v zvezi z obema drugima okupacijskima silama v Zapadni Nemčiji. V kratkem bodo vse tri vlade proučile vsebino razgovorov med bonnsko vlado in tremi visokimi komisarji, prav tako pa tudi razgovore za evropsko vojsko v Parizu.

Davies je dodal da bo vprašanje nemške oborožitve pregledal tudi svet atlantskega pakta. Omenil pa je, da se o tem vprašanju ne bodo znova pogovarjali z ameriškim visokim komisarjem v Nemčiji, Johnom Mac Cloyem.

Ko so ga vprašali o vesteh, po katerih bi v okviru nemške oborožitve v Bonnu znova ustanovili nemško vojno ministrstvo in glavni stan, v katerem bi bili bivši nacistični generali, je Davies dejal, da ničesar ne ve o teh načrtih.

Medtem pa je danes prispel v Španijo načelnik pomorskih operacij ZDA, admiral Forrest Sherman. Obiskal bo še Anglijo in Francijo.

Njegov obisk pri Francu je povzročil živahne komentarje v Angliji in Franciji.

V angleških pristojnih krogih so potrdili, da je Anglija še naprej nasprotna vsaki «ožji zvezi» med Španijo in katerim koli drugim članom atlantskega pakta, prav tako pa tudi morebitni vključitvi Španije v atlantski pakt. Londonski opazovalci so prepričani, da je sedaj postalo stališče angleške vlade glede tega vprašanja ostrejše. Pričakujejo, da bodo angleško stališče jasno raztolmačili admiralu Shermanu, ko bo prispel v London.

Nekateri tudi omenjajo s tem v zvezi, da se Anglija boji, češ da bi z vključitvijo Španije prišlo do zmanjšanja dobav ameriške vojaške pomoči drugim atlantskim državam.

V pariških dobro obveščenih krogih izjavljajo, da so Francija, že od meseca februarja naprej, stalno obveščali o ameriškem načrtu za sklenitev sporazuma s Španijo za odstopitev pomorskih in letalskih oporišč na Iberijskem polotoku. Ta načrt, katerega bi pričeli sedaj uresničevati, je naletel tudi v Franciji na rezerviranost. Prepričani so, da bi ZDA prišle s tem bolj daleč, kot to one same dejansko želijo.

Dodajajo, da je glede tega pariška vlada stalno v zvezi z Londonom in da je pred kratkim francoski poslanik v Washingtonu, Henri Bonnet, razložil francosko stališče glede tega zunanjemu ministru Achesonu.

V Washingtonu so danes zvečer potrdili, da je namen Shermanovega obiska v Madridu, da dobi pomorska in letalska oporišča v Španiji. Ze pred časom so ZDA podvzele korake v Londonu in Parizu — pojasnujejo v ameriški prestolnici — da bi določili vlogo, ki bi jo imela Španija v evropski obrambi. Vendar sta obe vladi odbili sprejem Španije v evropsko obrambo.

Poudarjajo prepričanje, da bosta Francija in Anglija še naprej nasprotni približanju ZDA madridski vladi, vendar — pravijo — so se ZDA odločile, da sklenejo s Francom vojaške sporazume in so dali Shermanu nalogo, da prouči tehnični del načrtov.

KINO

V TRSTU

Rossetti. 17.00: «Življenje moje za tvojega sina» L. Scott, D. Lyn.
Excelsior. 16.30: «Sončna pomlad» M. Donald, L. Nolan.
Nazionale. 17.00: «Presenečenje v Cactus Creeku».
Fenice. 17.00: «Zločin pri mikroskopu».
Filodrammatico. 16.30: «Četvorka slepila» E. Flynn, R. Russel, W. Connelly.
Arcobaleno. 16.30: «Če bi moja žena vedela...» L. Darnell, P. Douglas, C. Holm.
Astra Rojan. 17.00: «Garibaldinec v zavodu» L. Cortese, M. Mercader.
Alabarda. 16.00: «Zrtvujemo se...» J. Wayne.
Azzurro. 16.00: «Mehikanski Pancio» W. Beery.
Garibaldi. 15.30: «Patrulja neustrašnih» J. Cagney, A. Dvorak, R. Armstrong.
Ideale. 16.30: «Mlečnozobec» G. Peck, Y. Wyman.
Impero. 16.30: «Tri korake od Severa» A. Fabrizi L. Padovani.
Italia. 16.00: «Tri deklice in desetnik» L. Ball, V. Mature.
Kino ob morju. Zaprto zaradi poletnega odmora.
Marconi. 16.30: «Razdvojenost», A. Nazzari, J. Sanson.
Massimo. 16.00: «Nasilje» J. Leigh, V. Heflin.
Novo Cine. 16.30: «Atomska grožnja».
Odeon. 16.00: «Živa zakopana», M. Vitale, P. Muller.
Radio. 16.00: Vohuni».
Savona. 16.00: «Poštenjak, a ne preveč», W. Beery.
Viale. 16.00: «Zorrovo znamenje» T. Power, L. Darnell.
Vittorio. Veneto. 16.30: «Vročakri», M. Keeman, E. Keyes.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

TOREK 17.7.1951.

Oddaja v slovenščini:

Poročila ob 7.00, 13.30, 19.30, 23.05 — 7.15 Jutranja glasba. 13.45 Skladbe za harmoniko. 14.00 Slovensko orkestralno glasbo izvaja orkester Radia Ljubljana. 14.35 Valčki, polke in mazurke. 18.00 Stanitz: Simfonija v Es-duru. 18.15 Kulturni pregled. 18.30 Igrajo godbe na pihala. 19.00 Pesmi jugoslovanski narodov. 20.00 Donizetti: Don Pasquale, opera v dveh dejanjih. 21.45 Lahka in plesna glasba. 22.30 Večerni koncert. 23.10 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

6.15-7.00 Pisan glasbeni spored. 12.00 Lahka orkestralna glasba (plošče). 12.40 Zabavna glasba. 13.00 Pisan opoldanski spored. 13.50 Gospodinjski nasveti. 14.00 Slovensko orkestralno glasbo izvaja orkester Radia Ljubljana. 14.30 Z mikrofonom sredi življenja in dogodkov. 15.15 Zabavna glasba. 15.30-16.00 Prenos iz Maribora. 18.00 Želeli ste - poslušajte! 19.10 Igrajo ciganski orkestri (plošče). 19.30 Literarni motivi v glasbi (plošče). 20.15 George Gershwin: Porgy in Bess, črnska muzikalna drama - koncertni odlomki s komentarjem. 22.30 «Na lepi modri Donavi» - glasbeni spored, vmes anekdote velikih mojstrov valčka. 23.30 Romance in balade (plošče).

TRST II.

7.30 Jutranja glasba. 11.30 Za vsakega nekaj. 12.00 Novi svet. 12.10 Gershwin: Simfonične variacije iz «Porgy and Bess». 12.32 Schubert: Sonata št. 1. 13.00 Glasba po željah. 17.30 Plesna glasba. 18.00 Glas Amerike. 18.15 Chopin: Koncert za klavir št. 2. 18.45 Vesela glasba. 19.15 Baletna glasba. 20.00 Pestra glasba. 20.30 Okno v svet. 20.45 Lahka glasba. 21.00 Vzori mladini - Lukianove satire.

TRST I.

7.45 Jutranja glasba. 11.30 Operetna glasba. 12.00 Melodični orkester. 12.20 Orkestra Tex Beneke in Viktor Silvester. 14.15 Dunajski in ciganski motivi. 16.45 Spored BBC. 18.00 Simfonični plesi. 19.00 Glas Amerike. 19.15 Orkester modernih ritmov. 20.33 Klavirski kvartet. 21.25 Beethoven simfonije. 21.58 Orkester C. Savine.

ŠPORTNI DNEVNIK

Z DOLGIM BEGOM VAN EST PRVI NA LESTVICI

Mir pred nevihto

Kocka bo padla jutri - Uspeh na Pirenejih bi Kobletu lahko prinesel zmago - Coppi, Bartali, Magni?

Tour se začne jutri. Vam ni ta stavek precej znan? Seveda je, saj smo z njim začeli in končali naše zadnje poročilo. Drugačen je samo prizvok štirih besedic; predvčerajšnjim so izražale upanje, danes gotovost.

Jutri naskočimo prvega izmed pirenejskih veljakov: L'Aubisque. Visok je 1708 metrov, stoji 137 km od starta, 64 od cilja. Prvi naboji dinamita bodo začeli tako razganjati lestvico, dokler je v naslednjih dveh etapah ne bodo dokončno raztrgali. Muhe enodnevnice, ki so se sončile polovico dirke na vrhu in s tem vsaj delno odtehtale dolgo mrazenje v senci asov, bodo jutri zaključile svojo pomlad. Le redki (Geminiani, Lazarides) bi znali ostati na svojih mestih do takrat, ko se bomo drugič popeljali med dvatisočmetrske vršace.

Današnji dan je bil miren; zatišje pred bojem. Edini vidni dogodek je bil beg desetorice, ki je ob koncu dosegel rekord letošnje dirke: celih osemnajst minut je delilo ubežnike od glavnine, v kateri so vozili prvaki in nosilec rumene majice - Leveque. Ta je večkrat nervozno silil k naglici, a se končno ob splošni apatiji vdal v izgubo trofeje in vsakodnevnih 100 tisoč frankov. Milijonar je pa le postal v tem kratkem času! Zvečer je Holandec Van Est z vsem sijajem nosil zunanje znamenje prvega. Naj se veseli. Pa jutri?

Asi: najprej oberimo srčnega: Kobleta. O njem si ne upam dajati sodbe. Lahko bi se mi zgodilo kot nekaterim kolegom, ki so začeli dobivati iz najbolj nemogočih krajev užaljena pisemca deklet, tudi takih, ki jih teži cel cent kilogramov. Kot levinje za svojega mladiča zahtevajo, naj se o Kobletu govori in piše le lepe stvari, ker to baje zasluži. «Ho, je tako lep...» Pa tudi brez tega vidimo v njem... ne povemo vam kaj vidimo, da si ne bi grizli čez nekaj dni jezika. Hugo ima skoraj šest minut naskoka pred Coppijem, katerega se je treba najbolj varovati. Nekaj sekund manj pred Bobetom, par minut več pred Bartalijem. Naj vozi dobro po Pirenejih, obere dodatke na kakem vrhu in si pri tem ne izpiha duše; njegov prihod v Pariz bi s tem bil triumfalen.

Coppi je od italijanske trojice najboljši. To bi moral pokazati že jutri, ko ne bo več zatiranega in bolj ali manj prikritega ribanja med tripersono deteljico. Hribi zahtevajo namreč od človeka egoizem. Globoka ugotovitev, ne? Magni bi moral po naših računih izgubiti še nekaj minut. Kako bo Bartali vlekel svojih 37 let? Eno izmed tolikih vprašanj, ki bodo dobila v najkrajšem času jasen odgovor. Upamo vsaj, da ne obljubljamo preveč in zaman.

LESTVICA:

1) Van Est (Holandska) 68. 30'24"; 2) Meunier (O-S-O) 68. 32'53"; 3) Demulder (Bel.) 68. 33'37"; 4) Leveque (O-S-O) 68. 34'54"; 5) Bauvin (ESE) 68.38' 21"; 6) Koblet 68.38'21"; 7) B. Ruiz 68.4108"; 8) Geminiani 68. 41'38"; 9) Diederich 68.41'39"; 10) L. Lazarides 68.41'58"; 11) Biagioni 68.48'58"; 12) Bobet 68. 43'25"; 13) Coppi 68.44'00"; 14) Magni 68.45'48"; 15) Decock 68. 47'29"; 16) Barbotin 68.47'33";

VRSTNI RED 12 ETAPE

AGEN - DAX, 185 KM.

1. Van Est (Hol.) 5.00'25"; 2. Caput; 3. Marinelli; 4. Wooring; 5. Muller; 6. Sommer; 7. Labeylie; 8. Meunier; 9. Demulder; 10. Morvan, vsi z islim časom.

POLFINALE DAVISOVEGA POKALA

Nemčija ima šanse za zmago

Usoda je v rokah Von Cramma in R. del Bella

MUENCHEN, 16. — Z zmago nemške dvojice Gottfried Von Cramm - Ernest Buchholtz nad italijanskima prvakoma Cucellijem in Marcellom del Bellom (6:4, 6:2, 4:6, 9:7), so si domačini priborili veliko upanje na končno zmago, ki bi jih povedla v finale evropske cone. Tam bi igrali proti zmagovalcu dvoboja Svedska - Filipini, zelo verjetno proti Svedski, kjer trenutno igrajo najboljši tenis Evrope.

Danes sta nastopili zadnji dvojici: Cucelli z lahko zmago nad Buchholtzom s 6:2, 6:3, 6:4 je izenačil stanje v točkah.

Obrnjene bi morale biti vloge v zadnji in odločilni točki programa med Von Crammom in Rolandom del Bellom, a je gost nudil precejšen in nepričakovan odpor. Po tretjem nizu, ko je bil Nemec v vodstvu s 7:5, 6:4, 4:6 so zaradi dežja prekinili igro. Italijansko vodstvo je vložilo protest proti tej prekinitvi, a ga je pozneje preklicalo, ker se je na plohi dodobra zmočilo. Končna odločitev je torej prenešena na jutrišnji dan. Von Cramm ima več možnosti zmage.

* * *

V nedeljo 22. julija ob 16. uri bo v javnem vrtu brzopoteznj šahovski turnir, ki ga priredi Tržaški šahovski klub (Società scacchistica triestina). Prijavijo se lahko tudi nečlani, najkasneje do četrtka 19. t. m. na sedežu kluba v kavarni Milano (v večernih urah). Zmagovalci bodo obdarjeni z denarnimi nagradami: 1. 3000 lir, 2. 2000 lir, 1000 in 500 lir. Čas za razmišljanje med dvema potezama: devet sekund. Tekmovanje bo vodil mojster Cherubino Staldi.

Med zasedanjem U.I.A.A. na Bledu

V teh dneh je bil na Bledu XII. kongres Mednarodne unije alpinističnih združenj (U.I.A.A.), na katerem so sodelovali predstavniki 18. alpinističnih združenj iz Svice, Francije, Belgije, Italije, Grčije, Argentine, Nemčije, Avstrije, STO in Jugoslavije. V imenu vlade Ljudske republike Slovenije je kongres pozdravil podpredsednik vlade dr. Marijan Brecelj.

Najprej je bila seja Izvršilnega odbora, v katerem ima med 10 člani svoje mesto tudi planinska zveza Slovenije, ki jo zastopa njen predsednik Fedor Košir in dr. inž. Franc Avšič.

Po uvodnih govorih predsednika Planinske zveze Jugoslavije Rade Kušiča in predsednika unije g. Edmunda d'Arcisa iz Zeneve, ki se je v imenu vseh gostov zahvalil za prisrčni sprejem, je kongres začel s svojim delom.

Delegati so pretresali številne probleme mednarodnega planinskega sodelovanja in pomoči, kakor vprašanje gorske reševalne službe, enotne planinske kartografije in markacijske službe, tehnične pomoči planinskim invalidom itd. Razpravljali so tudi o možnosti iskanja žrtev snežnih plazov s pomočjo radarja.

Skupščina je soglasno sklenila, da se ne izbriše iz članstva češkoslovaško planinsko organizacijo, ker to ni želja Cehov marveč SZ, kot nova člana pa je sprejela planinski organizaciji Nemčije in Italije ter zimskošportno zvezo Italije. V imenu vseh planincev na svetu je kongres protestiral proti temu, da bi zgradili vzpenjačo na vrh Matterhorna. Ob zaključku seje so delegati sklenili, da bo prihodnji kongres leta 1952. v Grčiji.

Udeleženci kongresa so obiskali v 3 skupinah najlepše predele Triglava, Planice, Trente in Postojnsko jamo.

Uspeh Tržačana z Vespo zmagal na beograjskih motodirkah

V nedeljo so bile v Beogradu velike cestne motoristične dirke, na kateri sta poleg Avstrijcev nastopila tudi dva Tržačana. Pietro Ontoni je zmagal s svojo specialno izdelano Vespo v kategoriji 125 kubikov.

Največje zanimanje sta želi dirki motorjev 350 in 500 kubikov. V prvi je zmagal renomirani Avstrijec Léopold Celting. Pri dirki 500 kubikov je bil prvi Slavko Barbarič, ki je ponovno potrdil svoje kvalitete po dveh velikih zmagah na turneji v Avstriji in Zah. Nemčiji. Dosegel je povprečno brzino 99,4 km na uro.

RANDOLPH TURPIN PROTI «ČRNEMU BOMBARDERJU»

12. SEPTEMBRA POVRATNI MATCH

Britanec bi rad pokazal, kaj vse zna

LONDON, 16. — Revanžni match med bivšim in sedanjim svetovnim prvakom srednje teže, Randolphom Turpinom in Rayem Robinsonom bo 12. septembra v New Yorku, najbrž na ringu «Polo grounds». Vstopnina bo prinesla Turpinu celih 100.000 dolarjev.

Datum so določili danes preko transatlantskega telefona. Robinson bi bil zadovoljen s 26. septembrom, ker bi si do tedaj bolj sigurno pozdravil rano nad očesom.

Krožijo govorice, da bo «Cugar» odpovedal vse ekshibicijske dvoboje po Evropi in to po nasvetu dr. Nardiella, zdravnika boksarske komisije iz New Yorka, ki je prispel v Evropo samo zato, da bi pregledal Robinsona.

Turpin je izjavil, da hoče pokazati Amerikancem, da je sposoben poraziti Robinsona tudi v njegovi hiši z isto lahkoto kot v Londonu.

Energični in pravilni ukrepi Jugoslovanske plavalne zveze

Deset plavalcev in waterpolistov doživljenjsko diskvalificiranih

Na izrednem zasedanju jugoslovanske plavalne zveze so izključili deset jugoslovanskih plavalcev in waterpolistov, ki so letos na gostovanjih v inozemstvu odklonili povratek v domovino.

Maroje Miloslavič je končno kronal z begom svoje nemoralno in športnika nevredno življenje, ki mu je prineslo med drugim tudi doživljenjsko diskvalifikacijo, a so mu jo pozneje iztrisali. Lepim predstavam je nasedel in ostal v Italiji Marijan Stipetič. Tudi on je bil pravično kaznovan. Ostali izključeni plavalci so waterpolisti beograjskega Severa, ki so trenutno v Avstriji. Imena: Rajič, Karadič, Krković, Plavšić, Pluvac, Radojević, Radosavljević in Gaj. Diskvalificiran je bil tudi bivši trener zagrebške «Mladosti» Saša Strmač, ki je skrajno nevzgojno vplival na svoje gojence.

Skupščina je pismeno obvestila italijansko plavalno federacijo o svojem sklepu in zahtevala od Italijanov, da se pozanimajo, če Miloslavič in Stipetič, ki sta brez denarnih sredstev, spoštujeta pravila amaterstva. Pismeno so obvestili tudi avstrijsko plavalno federacijo, naj takoj prepove nastopanje Severjeve waterpolo ekipe v Avstriji.

Izključitve, ki jih je izrekla jugoslovanska zveza, veljajo po mednarodnem pravilniku tudi za druge države. Ako bi Italija in Avstrija ne odgovorili zadovoljivo na pismi, lahko jugoslovanska plavalna zveza uveljavi svoje pravice na mednarodnem forumu.

Kdo bo zmagal? Palmeiras v finalu

RIO DE JANEIRO, 16. — V polfinalu «Turnirja prvakov» sta igrala Vasco de Gama in Palmeiras neodločeno: 0:0. Ker je v prvi tekmi zmagal Palmeiras, se je tako s sedanjim polovičnim uspehom plasiral v finale, kjer bo igral proti Juventusu. Izid finala je težko prerokovati. Obe ekipi imata enake možnosti. Palmeiras ima prednost le v tem, da igra pred nekoliko večinstvom.

Krajevne zastopnike za mesto Koper in za druge kraje koprskega okraja ter inšpektorje za organizacijo zunanje službe v posameznih delih Istrskega okrožja

išče ravnateljstvo Tržaške zavarovalnice d.d. v Piranu

ŽIVLJENJEPIS MOJEGA PERESA

PIŠE FRAN MILČINSKI - FRIDOLIN ŽOLNA

3. Zato sem imel pravico, da sem za običajno vstopnino prisostvoval predstavam in se jezil. In nam je že tedaj grenil življenje oni del kritike, ki v svoji mogočni imenitnosti pozablja, da smo v Ljubljani in da nismo na Dunaju, v Pragi, Parizu. Vrhu drugega dela je še bilo treba biti načelne boje o pomenu in namenu gledališča. Moje stališče je bilo to, da je najslabše ono gledališče, ki je prazno. Nasproti praznim sedežem da gledališče ne izvršuje prav nikake «kulturne misije». Zdelo se mi je pa, da gledališče ni kos vabiti vase občinstva zato, ker je tuje duhu občinstva po snovih in jeziku. Prevodi so bili slabi, držali so se besede in ne smisla; zato je bil dialog papirnat, odvzemal je možnost žive igre. Popravljal sem jezik, lokaliziral igre, sestavljal repertoar, ki naj bi ustrezal duhovnemu razpoloženju krogov, ki je bilo računati z njihovim posetom. Pa sva si navzkriž prišla z ranjkim Aškercem in sem se z njim in z njegovimi papirnatimi ideali prav pošteno počil v «Slovenskemu Narodu». Vrsta člankov se je nabrala in ko sem jih pisal, me je bolel zob. Zdi se mi, par let pozneje so Aškerca izvolili v gledališki odbor in mu poverili sestavo dramskega repertoarja. Kadar hočeš kritiki zavezati usta, postavi ga na mesto, kjer naj dela, mesto da govori. In je potem Aškerc kmalu izstopil iz odbora. Sicer imam Aškerca, kolikor sem z njim prihajal v stik, vseskozi v prijaznem spominu. Zlasti mi je bilo v nemalo spodbudo naklonjeno in odkrito njegovo priznanje skromnega mojega peresa.

V dveh letih sem se nasitil gledališke uprave in prenasitil. Spomin na ti dve leti mi je dolgo časa ležal na duši kakor môra.

Par let po prevratu me je posetila prijazna skupina gospodov z vprašanjem, mar ne bi hotel glede na zamotane razmere prevzeti uprave gledališča. Odgovoril sem, da se dam rajši obesiti. In je to res. In če bi se bil zgodil ta dogodek danes, gotovo bi se bili dali vkupe fotografirati prijazni gospodje in jaz. One dni pa niso bile naše novine še na oni visoki stopnji, na kakršni so sedaj.

V «Ptičkih brez gnezda» se spominjam svojih gledaliških let. Sledove sta ti dve leti zapustili tudi v raznih listkih: «Odprto pismo slavni gledališki intendanci», «Novi gledališki kritik», «Literarni večer» itd., itd. Morebiti me je to intenzivnejše pečanje z dramo za kulisami spodbudilo v teku poznejših let tudi v lastne poizkuse na tem polju: «Brat Sokol», «Cigani», «Kjer ljubezen, tam Bog», «Volkašin», «Mogočni prstan», «Krpan mlajši» itd. Pa sem si tudi s temi gledališkimi poizkusi nakopal zgolj zvrhane kupe slabe volje. Sploh so mi z ljubljanskim gledališčem — združeni prav pičli prijazni spomini.

Oženil sem se leta 1910., 8. maja je bilo, na ta dan me vsako leto spomni žena. In sva tedaj z ženo napravila ženitovanjsko potovanje, ki je dalo hudomušnim jezikom dokaj gradiva. Peljala sva se namreč v Maribor, tam sem si šel ogledat kaznilnico, žena pa me je čakala v kavarni. Iz Maribora sva nadaljevala svojo pot v Celovec, vožnja je bila dokaj udobna, v najinem oddelku se je vozil zgolj še žandar in ujetnika je imel s seboj uklenjenega. Pa ko je imel ujetnik roke uklenjene, si ni mogel ne pomaranče lupiti sam, in mu jo je olupil žandar, niti si ni mogel cigarete vtakniti v usta in mu jo je v usta vtaknil žandar. V Celovcu pa sva z ženo posetila zavod za slaboumno deco in koroško deželno vzgajališče. Bilo je prav zanimivo, le mrzlo je bilo in deževalo je in ko sva se tretji dan vračala v Ljubljano, je snežilo.

V zakonu so se nama dece nabrali štirje kosi. Vsakdo ve marsikaj povedati o svoji deci pa ni zameriti niti meni, da sem marsikaj povedal iz dejanja in nehanja svojega «drobiža».

Zaradi dece — svoje in druge — sem se lotil tudi pravljic.

One dni se ni našlo v naših knjigarnah kaj domačih pravljic, razen onih v najpreprostejših Turkovih in Giontinijevih izdajah. Krmili so nam našo domačo deco v obče le z okornimi prevodi Sneguljčice in Pepelke. Pa sem se z vnemo spravil na delo, da priredim izbor slovenskih pravljic. Najprej sem v roko vzel pravljiške snovi iz slovenskih narodnih pesmi. Iz neštetih inačic sem po svoje uredil dvajset pravljičnih snovi. Ob tem sem pazil, da jezik ni bil banalen in papirnat. Pesniške prispodobe sem si izposojal še iz drugih narodnih pesmi in pravljic, ki nisem bil uporabil njihovih snovi.

Prvi zbirki pravljic je sledila druga: «Tolovaj Mataj». Te pravljice so izbrane in urejene iz gradiva, zabeleženega v Kresu, Glasniku, Zvonu, Valjavcu, rokopisih itd. Tudi s to ureditvijo je bilo dokaj dela, kajti način, kakor narod pravljice pripoveduje in kako so bile zabeležene, je jako preprost in okoren. Pri zbiranju pa sem izločeval tudi vse snovi, katere so preživo spominjale na tuje pravljice.

Seveda, kaj je tuje, se bas pri pravljicah težko določi. N. pr. «Sin jež» v zbirki «Tolovaj Mataj» je po snovi istoveten z Grimmovo «Hans mein Igel»; vendar živi ta pravljica tudi v našem narodu, našel sem devet inačic iz najrazličnejših naših krajev, ima pa naša snov svoje posebnosti in lepote. Zato sem se odločil, da zapišem se slovenskega «Sina ježa»; pa se naj oba primerjata — ne vem, ali se je to komu že zljubilo.

Pravljice so ustregle dejanski potrebi, dasi je bil Oton Župančič v «Zvonu» drugačnega mnenja. Kmalu so postale popularne. Svojo najstarejšo hčer sem dal z ozirom na priobčeno pravljico krstiti za «Bredo», od tedaj se je to ime precej udomačilo.

Moje pravljice so dale pobudo še drugim pravljičarjem.

Enako me je na drugih poljih vedno mikala le domača snov in sicer s šaljivo ali romantično barvo. («Muhoborci», «Gospodična Mici» itd. itd.).

(Nadaljevanje sledi.)

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30 - 12 in od 15 - 18. - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din

Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32 - Koper, Ul. Battisti 301a-I, Tel 70.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Cona B: izvod 6, mesečno 150 din. FLRJ: izvod 6, mesečno 150 din. - Poštni tekoči račun za STO - ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana, Tyrševa 34 . tel. 20-09, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST.